

11.

Hotel Omorika, Crikvenica
11.-13. listopada 2017.

11.

SAVJETOVANJE
ZA NARODNE KNJIŽNICE U
REPUBLICI HRVATSKOJ
– s međunarodnim sudjelovanjem

*Mreža narodnih knjižnica –
suradnja u razvoju digitalnih
usluga i predstavljanju javnosti*

PROGRAMSKA KNJIŽICA

Organizator:

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

Suorganizatori:

Partneri:

NARODNA I
UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

Pokrovitelj:

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture

SADRŽAJ

Uvodna riječ / **7**

Program 11. savjetovanja za narodne knjižnice / **13**

I. Mreža narodnih knjižnica

PLENARNA IZLAGANJA / **25**

II. E-knjižničarstvo (e-publikacije, e-knjige, kultura e-čitanja)

POZVANA IZLAGANJA / **29**

III. Modeli povezivanja knjižnica u digitalnom okruženju

PRIJAVLJENA IZLAGANJA / **31**

IV. Uloga mrežnih stranica u dostupnosti i promociji narodnih knjižnica u javnosti

PRIJAVLJENA IZLAGANJA / **41**

V. Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti

PLENARNA IZLAGANJA / **50**

VI. Suradnja, komunikacija, digitalizacija

PECHA KUČA IZLAGANJA / **53**

VII. Suradnički projekti, sustav i portali

PRIJAVLJENA IZLAGANJA / **75**

VIII. Manifestacije i kampanje

PRIJAVLJENA IZLAGANJA / **83**

PANEL-RASPRAVA / **91**

Programski i organizacijski odbor / **95**

Uvodna riječ

Uvodna riječ

U organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK) održava se 11. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (11. – 13. listopada 2017.). Suorganizacija Savjetovanja ove godine je povjerena Gradskoj knjižnici Crikvenica kao domaćinu i Hrvatskome knjižničarskom društvu (Sekciji za narodne knjižnice), koje ga stručno podupire već niz godina. Grad Crikvenica smješten je u Kvarnerskome zaljevu i poznato je turističko središte Hrvatskoga primorja, a ove godine odabrano je za održavanje Savjetovanja i istovremeno je mjesto otvorenja Mjeseca hrvatske knjige 2017., koje se odvija neposredno po završetku Savjetovanja (13. listopada 2017.).

Novost je da su partneri ovogodišnjeg Savjetovanja kolege iz susjedne Slovenije iz Narodne in univerzitetne knjižnice Ljubljana (NUK) i Zveze bibliotekarskih društva Slovenije (ZBDS), što odražava uspostavljanje tješnje suradnje Hrvatskoga zavoda za knjižničarstvo u NSK i slovenskoga nacionalnog Centra za razvoj knjižnica u NUK-u. Odabir glavne teme Savjetovanja *Mreža narodnih knjižnica – suradnja u razvoju digitalnih usluga i predstavljanju javnosti* priređen je u suradnji s voditeljima hrvatskih županijskih matičnih službi za narodne knjižnice i koordinatorima slovenskih središnjih regionalnih knjižnica. Izbor teme Savjetovanja odražava potrebu intenzivnije nacionalne i međunarodne suradnje u povezivanju narodnih knjižnica u digitalnom okruženju te razmjene iskustava i poticanja suradničkih projekata.

Predložena tema stavlja u središte niz aktualnih podtema kao što su koordinacija digitalizacije građe i izgradnja infrastrukture za upravljanje digitalnim zbirkama, uspostava usluga vezanih uz digitalnu građu, upravljanje digitalnom građom i njezinim medijima pohrane, izrada virtualnih izložbi, nabava i korištenje e-publikacija i e-knjiga, razvoj

kulture e-čitanja, interoperabilnost i povezivanje informacijskih sustava, suradnja na domaćim i međunarodnim portalima, ali i pitanja dostupnosti i promocije narodnih knjižnica na internetu putem mrežnih stranica koje daju relevantne i aktualne podatke o knjižnici, knjižničnim sadržajima ili događanjima, korisnicima knjižnice i stanovnicima područja na kojemu djeluju.

Različiti e-sustavi i portali knjižnica suvremeni su medij predstavljanja rada mreže narodnih knjižnica, izvor informacija o djelovanju i ponudi narodnih knjižnica za širu javnost (od korisnika, knjižničara, osnivača do financijera). Zahvaljujući njima, podatci koji se inače nalaze na različitim mjestima lako su dostupni stručnoj i općoj javnosti na jednome mjestu, promiču ideju okupljanja informacija na nacionalnoj razini, podržavaju otvorenu razmjenu informacija, uvažavaju potrebe zajednice i sudjeluju u unapređenju kulture, obrazovanja, znanosti i gospodarstva pojedine zemlje.

Osim navedenoga, Savjetovanje će obuhvatiti predstavljanje sustava narodnih knjižnica u Hrvatskoj, Nizozemskoj i Sloveniji, predstavljanje manifestacija i kampanja, uspostavljanje novih i poboljšanje postojećih usluga u digitalnom okruženju te razvoj e-knjižničarstva.

Očekujemo da će ovogodišnje Savjetovanje pridonijeti povezivanju narodnih knjižnica u razvoju digitalnih usluga, pristupu digitalnoj građi i elektroničkim izvorima informacija i njihovoj promociji u javnosti, povezivanju postojećih portala i e-sustava za narodne knjižnice na nacionalnoj razini i uključivanju što većeg broja knjižnica u njihov rad te dati uvid u povezanost narodnih knjižnica u digitalnom okruženju, postupanje s digitalnim medijima, razvoj kulture e-čitanja i e-knjižničarstva u zemlji i inozemstvu.

Organiziranjem panel-rasprave *Javno zagovaranje narodnih knjižnica kao ključnih partnera u postizanju ciljeva UN-ove Agende 2030. za održivi razvoj* u suradnji s Komisijom za javno zagovaranje Hrvatskoga knjižničarskog društva, predstaviti će se IFLA-in Međunarodni program javnog zagovaranja (IFLA International Advocacy Programme – IAP), osmišljen kao potpora javnim zagovaračima u promicanju uloge knjižnica u planiranju i provedbi UN-ove Agende 2030. za održivi razvoj. Rasprava će obuhvatiti IFLA-in dokument *Pristup i mogućnost za sve: kako knjižnice mogu doprinijeti ostvarivanju UN-ove Agende 2030.*, koji donosi teorijski osvrt na 17 strateških ciljeva održivog razvoja, podržan primjerima najbolje prakse iz knjižnica diljem svijeta. Ukazat će se na važnost strateškog promišljanja javnog zagovaranja i zajedničkog utjecaja na donositelje odluka. Cilj je panel-rasprave da se knjižničari povežu i ojačaju suradnju na prepoznatim kvalitetnim programima te time doprinesu prepoznavanju narodnih knjižnica kao ključnih partnera u postizanju ciljeva održivog razvoja.

Na kraju koristim priliku da zahvalim svim članovima Programskog i Organizacijskog odbora Savjetovanja, a posebno članovima i kolegama iz Slovenije, uz čiju stručnu pomoć i sudjelovanje je ovaj skup pomaknut korak naprijed, ka međunarodnome Savjetovanju, posvećenom narodnim knjižnicama i narodnome knjižničarstvu.

Dunja Marija Gabriel, knjižničarska savjetnica
predsjednica Programskog odbora Savjetovanja

Program
11. savjetovanja za
narodne knjižnice

11. SAVJETOVANJE ZA NARODNE KNJIŽNICE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Tema:

**MREŽA NARODNIH KNJIŽNICA – SURADNJA U RAZVOJU
DIGITALNIH USLUGA I PREDSTAVLJANJU JAVNOSTI**

Organizator:

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Suorganizatori:

Hrvatsko knjižničarsko društvo – Sekcija za narodne knjižnice, Gradska
knjižnica Crikvenica

Partneri:

Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana, Zveza bibliotekarskih
društva Slovenije

Mjesto i vrijeme održavanja:

Hotel Omorika, Crikvenica, Hrvatska, 11. listopada – 13. listopada 2017.

PROGRAM

Srijeda, 11. listopada 2017.

15.30 – 17.30 PRIJAVA SUDIONIKA

16.30 – 17.00 SVEČANO OTVARANJE SAVJETOVANJA (Irena Krmpotić)

I. MREŽA NARODNIH KNJIŽNICA

17.00 – 19.00 PLENARNA IZLAGANJA

Moderator: Frida Bišćan

Jeroen de Boer, Library Service Friesland (BSF), Leeuwarden: *Public libraries in The Netherlands*

Milena Bon, Eva Kodrič-Dačić i Gorazd Vodeb, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana: *Organizacija narodnih knjižnica u Sloveniji i trenutne promjene*

Dunja Marija Gabriel, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu: *Sustav narodnih knjižnica u Hrvatskoj*

20.00 PIĆE DOBRODOŠLICE

Četvrtak, 12. listopada 2017.

8.00 – 9.00 PRIJAVA SUDIONIKA

II. E-KNJIŽNIČARSTVO (E-PUBLIKACIJE, E-KNJIGE, KULTURA E-ČITANJA)

9.00 – 10.15 POZVANA IZLAGANJA

Moderator: Boris Badurina

Zoran Velagić, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti: *E-kultura i čitanje*

Aleš Klemen, Mestna knjižnica Ljubljana: *Izazovi i mogućnosti e-posuđivanja*

10.15 – 10.30 STANKA ZA KAVU

10.00 – 16.00 RAZGLEDAVANJE RIJEČKOG BIBLIOBUSA

III. MODELI POVEZIVANJA KNJIŽNICA U DIGITALNOM OKRUŽENJU

10.30 – 12.00 PRIJAVLJENA IZLAGANJA

Moderator: Urška Lobnikar Paunović

Kristijan Crnković, ArhivPRO d.o.o., Koprivnica: *Model za izgradnju mreže repozitorija narodnih knjižnica*

Alemka Belan-Simić, Knjižnice grada Zagreba, **Vedrana Juričić**, Knjižnica HAZU, Zagreb, **Sofija Klarin Zadravec**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu: *Tematski portal „Znameniti i zaslužni Hrvati“: pilot-projekt izgradnje suradničkoga sustava digitalne knjižnice*

Andreja Silić Švonja, Gradska knjižnica Rijeka, **Irena Krmpotić**, Gradska knjižnica Crikvenica, **Sanja Žalac Čičak i Iva Mihovilić**, Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor Car Emin“ Opatija: *Suradnja u izgradnji digitalnih knjižnica na LoCloud platformi*

Leonardo Jelenković i Željko Rajter, UNIBIS d.o.o., Zagreb: *Modeli softverske arhitekture umrežavanja knjižnica*

Ljiljana Črnjar i Milka Šupraha-Perišić, Gradska knjižnica Rijeka: *Mogući pravac izgradnje modela digitalne knjižnice zavičajne baštine Primorsko-goranske županije*

IV. ULOGA MREŽNIH STRANICA U DOSTUPNOSTI I PROMOCIJI NARODNIH KNJIŽNICA U JAVNOSTI

12.00 – 13.30 PRIJAVLJENA IZLAGANJA

Moderator: Sofija Klarin

Dunja Holcer, Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac, Sisak:
*Prisutnost hrvatskih narodnih knjižnica u mrežnom okruženju –
istraživanje*

Radovan Vrana, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za
informatičke i komunikacijske znanosti: *Digitalni marketing i knjižnice*

Vesna Trobec i Irena Bezljaj, Mestna knjižnica Ljubljana: *Inovativne
digitalne usluge za korisnike mrežne stranice Gradske knjižnice
Ljubljana*

Vesna Crnogorac, Sveučilište u Nišu, Fakultet umjetnosti – Knjižnica:
*Promidžba narodnih knjižnica u javnosti na primjeru prava građana na
pristup informacijama*

Rajka Gjurković Govorčin, Knjižnice grada Zagreba: *Knjižnični katalog:
suradnja i razvoj mrežnih usluga*

Adela Ćurlić, Tea Grašić-Kvesić i Tihana Rašeta, Knjižnice grada
Zagreba: *Mreža knjižnica Trešnjevke i Novog Zagreba u mreži Knjižnica
grada Zagreba*

13.00 – 15.30 STANKA ZA RUČAK

V. MREŽA NARODNIH KNJIŽNICA – SURADNJA U RAZVOJU DIGITALNIH USLUGA I PREDSTAVLJANJU JAVNOSTI

15.30 – 16.30 PLENARNA IZLAGANJA

Moderator: Boris Badurina

Jeroen de Boer, Library Service Friesland (BSF), Leeuwarden: *Project FryskLab*

Matjaž Kragelj, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana: *Usluge digitalne knjižnice: jučer, danas, sutra*

VI. SURADNJA, KOMUNIKACIJA, DIGITALIZACIJA

16.30 – 17.30 PECHA KUHA IZLAGANJA

Moderator: Ivančica Đukec Kero

PECHA KUHA IZLAGANJA

Marina Krpan Smiljanec, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu: *Komunikacija lokalne povijesti kroz digitalnu zavičajnu građu*

Marija Bartolić, Knjižnice grada Zagreba: *Digitalna zbirka Zaprešića*

Iva Pezer, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, **Frida Bišćan**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu: *Mreža i usluge pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj*

Jelena Lešaja, Hrvatska knjižnica za slijepe: *Hrvatska knjižnica za slijepe u gostima*

Josipa Strmečki, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica:
*Iskustva Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u digitalizaciji
građe i upravljanju digitalnim preslikama*

Ismena Meić, Sanja Repanić Blažičko i Andrea Sinkovski Jandrić,
Knjižnice grada Zagreba: *Interakcija i komunikacija u knjižnici i izvan nje*

Maja Bodiš, Tea Grašić Kvesić i Ivan Jelić, Knjižnice grada Zagreba:
*Usluga rezervacije i provjere statusa građe u mrežnome katalogu
Knjižnica grada Zagreba*

17.30 – 17.45 STANKA ZA KAVU

17.45 – 18.45 PECHA KUCHA IZLAGANJA

Moderator: Ljiljana Črnjar

Svjetlana Ciglar i Martina Domaćinović, Knjižnice grada Zagreba:
Promocija knjižničnih događanja i usluga je komunikacija s ciljem

Draženka Robotić i Maja Klisurić, Gradska knjižnica Samobor: *Uloga
knjižničara u izradi mrežnih stranica knjižnice*

Slaven Pejić, Narodna knjižnica „Petar Preradović“, Bjelovar:
*Istraživanje opće informiranosti te educiranje korisnika o online
uslugama Narodne knjižnice „Petar Preradović“ u Bjelovaru*

Katarina Todorcev Hlača, Knjižnice grada Zagreba: *Središnja
manjinska knjižnica u digitalnome prostoru*

Jasmina Milovčić i Vedrana Kovač Vrana, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, **Irena Muc**, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto: *Koncept multikulturalnosti kao smjer razvoja narodnih knjižnica*

Ivan Babić, Iva Klak Mršić i Ketii Krpan, Knjižnice grada Zagreba: *Knjižnica Sesvete kroz suradničke projekte*

Kristina Čunović, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, Karlovac, **Danijela Petrić**, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica: *Nacionalna kampanja „Čitaj mi!“ – rezultati i utjecaj na zajednicu*

18.45 – 19.00 ZBORNİK S 10. SAVJETOVANJA ZA NARODNE KNJIŽNICE (Ljiljana Sabljak)

19.00 – 19.30 NAJAVA NOVE SESIJE – PROMOTIVNI FILMOVI O KNJIŽNICAMA (Ljiljana Črnjar)

19.00 – 19.30 SASTANAK SEKCIJE ZA NARODNE KNJIŽNICE

20.00 SVEČANA VEČERA

Petak, 13. listopada 2017.

VII. SURADNIČKI PROJEKTI, SUSTAVI I PORTALI

8.30 – 9.45 PRIJAVLJENA IZLAGANJA

Moderator: Urška Lobnikar Paunović

Srečko Maček, Robert Ožura i Andreja Videc, Osrednja knjižnica Celje: *Kamra – digitalizirana kulturna baština slovenskih regija (2006. – 2016.) – pregled*

Dunja Seiter Šverko, Knjižnice grada Zagreba, **Boris Badurina**, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti: *Portal narodnih knjižnica: od informacije do okupljališta*

Dunja Marija Gabriel, Dragana Koljenik i Filip Lončar, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu: *Središnji sustav za narodne knjižnice: upravljanje i distribucija mrežnih sadržaja*

Višnja Cej, Aleksandra Cvitković i Tomislav Silić, Knjižnice grada Zagreba: *Razvoj suvremenoga knjižničkog sustava: praktična iskustva Knjižnice Augusta Cesarca*

Jagoda Ille i Ivana Faletar Horvatić, Knjižnice grada Zagreba, **Boris Badurina**, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Odsjek za informacijske znanosti: *Pitajte korisnike – evaluacija online referentne usluge hrvatskih narodnih knjižnica*

VIII. MANIFESTACIJE I KAMPANJE

9.45 – 10.45 PRIJAVLJENA IZLAGANJA

Moderator: Milena Bon

Željka Miščin, Maja Popović i Maela Rakočević Uvodić, Knjižnice grada Zagreba: *Umrežavanje sudionika kampanje „I ja želim čitati!“ na nacionalnoj razini korištenjem društvene mreže Facebook*

Dijana Sabolović-Krajina, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“
Koprivnica: *Lokalno umrežavanje u kampanji „I ja želim čitati“: model Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica*

Ljiljana Vugrinec, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica: *“U novoj zgradi gradske knjižnice želim... “ – uloga društvenih mreža u zagovaranju knjižnice*

Ivančica Đukec Kero, Kristina Krpan i Ismena Meić, Knjižnice grada Zagreba: *Nova Gradska knjižnica u Zagrebu – očekivanja*

10.45 – 11.45 PANEL RASPRAVA

PANEL RASPRAVA: *Javno zagovaranje narodnih knjižnica kao ključnih partnera u postizanju ciljeva UN-ove Agende 2030. za održivi razvoj* (HKD-ova Komisija za javno zagovaranje: **Edita Bačić, Alemka Belan-Simić, Ivančica Đukec Kero, Ivana Faletar Horvatić, Davorka Pšenica**; HKD-ova Komisija za narodne knjižnice: **Gorana Tuškan**)

11.45 – 12.00 ZAKLJUČCI SAVJETOVANJA

13.00 – 15.00 OTVORENJE MJESECA HRVATSKE KNJIGE (CENTAR CRIKVENICE / GRADSKA KNJIŽNICA CRIKVENICA)

15.00 – 16.00 POSJET MUZEJU GRADA CRIKVENICE (prijava prilikom registracije sudionika)

Izlaganja

Public libraries in the Netherlands

Jeroen de Boer

Library Service Friesland, the Netherlands

j.deboer@bfrl.nl

Summary

The paper will briefly present the structure of the public library network in the Netherlands, with particular emphasis on the way public library innovation is “organised”. There is currently a community of practice (CoP) organised for every specific area of library innovation which at the same time also addresses officially established national priorities, i.e. lifelong learning, development of traditional library services, education of the young population, etc. Librarians in each of the CoPs share experiences specific to their field based on which they identify future activities aimed at the development of the particular field. Librarians included in this CoP system come from libraries of all types and sizes regardless of the province or region.

Keywords: innovation, collaboration, Communities of Practice, network

Organizacija narodnih knjižnica u Sloveniji i trenutne promjene

Milena Bon, Eva Kodrič-Dačić i Gorazd Vodeb

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana – Center za razvoj knjižnic

milena.bon@nuk.uni-lj.si, eva.kodric-dacic@nuk.uni-lj.si, gorazd.

vodeb@nuk.uni-lj.s

Sažetak

Slovenske knjižnice su kroz povijest razvijale sustav koji se može usporediti s knjižničnim sustavima drugih država. Zakon o knjižničarstvu iz 2001. donosi jedinstvena pravila za knjižničnu djelatnost te svojim odredbama regulira javnu službu na području knjižnične djelatnosti za sve vrste knjižnica, uključujući aktivnosti, osnivanje, financiranje i nadzor knjižnica kao i knjižničnoga informacijskog sustava za razmjenu podataka u skupnome nacionalnome knjižničnom sustavu te uvjete za uključivanje.

U praksi, Zakon nije ispunio sva očekivanja: knjižnični sustav nije ujednačen jer mehanizmi koji bi osiguravali jedinstven i ravnomjeran razvoj te učinkovitu razmjenu i dostupnost informacija nisu u potpunosti uspostavljeni.

U Sloveniji trenutno ima 58 narodnih knjižnica, od kojih njih 10 provodi, svaka na svojem području, četiri posebne zadaće.

Pravilnik o uvjetima za provođenje knjižnične djelatnosti kao javne službe iz 2003. godine određuje knjižničnu mrežu i minimalne uvjete koje javne knjižnice moraju zadovoljiti na području materijalnih i ljudskih izvora te stručnog uređenja knjižnice. Narodne knjižnice nisu dosegle sve predviđene uvjete, razlikovale su i u postotku dostizanja navedenih uvjeta. Stoga je izmjena Zakona o knjižničarstvu iz godine

2015. propisala usvajanje novoga Pravilnika. U tu svrhu provedena su detaljna istraživanja i analiza o ispunjavanju odredbi sadašnjeg Pravilnika, analiza knjižnične mreže, financijske održivosti knjižnične djelatnosti u lokalnim zajednicama sa studijom učinkovitosti narodnih knjižnica te ankete četiri fokusne skupine (ravnatelji, financijeri, korisnici, struka).

Prema slovenskome zakonodavstvu, standardi i stručne preporuke daju razvojne smjernice za pojedine vrste knjižnica. Radna skupina je pripremila razvojnu viziju narodnih knjižnica koju možemo definirati sintagmom „proaktivna knjižnica“. Time se misli na usmjerenost knjižnica na razvoj lokalne zajednice, čime ujedno mjerimo uspješnost doprinosa knjižnice tome razvoju. Polazna točka za nove stručne preporuke predstavlja koncept uloge knjižnice i u njima će biti navedene uloge i elementi opisa pojedinačnih zadataka.

Ključne riječi: narodne knjižnice, knjižnični sustav, standardi za narodne knjižnice, pravilnik o minimalnim uvjetima za obavljanje djelatnosti narodnih knjižnica, javna služba, Slovenija

Sustav narodnih knjižnica u Hrvatskoj

Dunja Marija Gabriel

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Hrvatski zavod za knjižničarstvo

dgabriel@nsk.hr

Sažetak

U prijedlogu *Strategije hrvatskoga knjižničarstva 2018. – 2022.* definiran je *Nacionalni knjižnični sustav u Republici Hrvatskoj*, koji se sastoji se

od četiri podsustava (za narodne knjižnice, školske knjižnice, specijalne knjižnice i sveučilišne knjižnične sustave), a središte sustava je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu (NSK).

Sustav narodnih knjižnica u Hrvatskoj predstavlja važan nacionalni kulturni resurs. Sastoji se od narodnih knjižnica kao samostalnih javnih ustanova koje su od posebnog interesa za lokalnu zajednicu i za Republiku Hrvatsku. Prema postojećem *Pravilniku o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj* djeluje ukupno dvadeset županijskih matičnih narodnih knjižnica i matičnih službi čija matična djelatnost obuhvaća izgradnju *mreže narodnih knjižnica* na području pojedine županije, uključujući bibliobusnu službu.

Problem u radu narodnih knjižnica predstavljaju odnosi s osnivačima i osiguravanje minimalnih uvjeta za obavljanje djelatnosti narodnih knjižnica u pogledu usluga i infrastrukture propisanih *Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj*. Zato je nužno donošenje novog *Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti* koji je u proceduri usvajanja i donošenja, a nakon toga i donošenje novih podzakonskih akata u području knjižničarstva.

U skladu s odredbama prijedloga novog *Zakona*, predočiti će se rezultati rada u Sustavu *online* statistike u NSK, koji je namijenjen svim vrstama knjižnica. Temeljem strateških ciljeva navedenih u prijedlogu *Strategije*, prikazat će se nekoliko primjera inovativnih knjižničnih usluga u digitalnom okruženju i nacionalnih knjižničarskih kampanja koje se provode u narodnim knjižnicama.

Ključne riječi: sustav narodnih knjižnica, Zakon o knjižnicama, pravilnici, standardi za narodne knjižnice, sustav *online* statistike, inovativne knjižnične usluge

E-kultura i čitanje

Zoran Velagić

Odsjek za informacijske znanosti

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet

zvelagic@ffos.hr

Sažetak

Cilj je izlaganja predstaviti i problematizirati novija istraživanja čitateljskih praksi i navika ili, drugim riječima, istraživanja recepcije tekstualnih i drugih sadržaja proizvedenih i posredovanih pomoću digitalnih tehnologija. Posebna se pozornost pridaje trima vidovima e-kulture: a) komparaciji s čitateljskim praksama karakterističnim za *kulturu tiska*, b) novouspostavljenom sadržajnom obilju i c) novoj ergonomiji čitanja prouzročenoj korištenjem e-uređaja za reprodukciju teksta. Fokusiranjem na navedene vidove namjerava se razjasniti pojam *e-kulture* kroz komparaciju s *kulturom tiska* budući da se objema koncepcijama nastoji objasniti mijenjanje komunikacijskih obrazaca uslijed tehnoloških, intelektualnih, socijalnih i inih kontekstualnih promjena, potom mijenjanje odnosa u proizvodnji i konzumiranju kreativnih sadržaja (proizvodnja raste golemom brzinom: čovječanstvo je u protekle dvije godine proizvelo više podataka nego u cijeloj dosadašnjoj povijesti) i naposljetku utjecaj novih uređaja za čitanje i uopće korištenje kreativnih sadržaja na ergonomske i kognitivne aspekte čitanja. Razumijevanje promjena, koje su još uvijek nedovoljno istražene i podcijenjene, nužno je kako za uvid u motive i poticaje suvremenih čitatelja, tako i za strategije izgradnje čitatelja i poticanje kulture čitanja općenito.

Ključne riječi: čitanje, ergonomija čitanja, e-čitanje, kultura tiska, digitalna kultura

Izazovi i mogućnosti e-posuđivanja

Aleš Klemen

Mestna knjižnica Ljubljana

ales.klemen@mklj.si

Sažetak

Pružanje pristupa elektroničkim knjigama u europskim narodnim knjižnicama tijekom proteklih pet godina značajno se promijenilo. Narodne knjižnice su lakše nudile elektroničke verzije tiskanog materijala ili čak originalne digitalne sadržaje, budući da je razvoj tehnoloških rješenja omogućio bolju i lakšu distribuciju elektroničkih knjiga, kao i učinkovitije načine pružanja najma takvih materijala u skladu s autorskim pravima i stručno utemeljenim knjižničnim uslugama.

Prije manje od pet godina naglasak narodnih knjižnica u području pružanja pristupa elektroničkim knjigama bio je na osnovnim tehnološkim i organizacijskim pitanjima, uključujući i pravila za najbolju praksu u ponudi elektroničkih knjiga (nabava, modeli stjecanja, određivanje politike cijena, problematika odabira naslova i različite strategije ograničavanja pristupa javnim knjižnicama do elektroničkih knjiga).

Aktualni trendovi u okruženju politike i korištenja elektroničkih knjiga u narodnim knjižnicama pod utjecajem europskih direktiva i međunarodnih inicijativa su privući pozornost na pružanje održivog pristupa, vlasništvo i interoperabilnost između sustava i distribucijske platforme za pristup i korištenje elektroničkih knjiga. Problem ostaje pitanje oporezivanja e-knjige, koji se razlikuje od zemlje do zemlje, a ima značajan utjecaj na konkurentnost elektroničkih knjiga u odnosu na tiskane.

Uvođenjem elektroničkog sadržaja, prije svega elektronske knjige u javnim knjižnicama, otvara se potreba za snažnijim naglaskom na medijskoj, računalnoj i informatičkoj pismenosti. Konkretno, posljednji dvije su neophodno ključne za određene ranjive ciljane skupine korisnika naših knjižnica – starije, manje obrazovane, djecu, doseljenike, korisnike s invaliditetom i dr. Uz uvođenje novih medija, moramo osigurati da svi oni koji su zainteresirani, budu u mogućnosti koristiti ih, a istodobno trebamo obrazovati sve one koji još nisu dovoljno upoznati s novim tehnologijama kako bi mogli ravnopravno i uspješno koristiti različite izvore informacija koje nudi knjižnica, bez obzira na to jesu li dostupni u fizičkom ili elektronskom obliku.

Ključne riječi: elektroničke knjige, e-posuđivanje, trendovi, računalna i informacijska pismenost

Model za izgradnju mreže repozitorija narodnih knjižnica

Kristijan Crnković

ArhivPRO d.o.o., Koprivnica

kristijan.crnkovic@arhivpro.hr

Sažetak

U izlaganju se želi ukazati na mogućnost uspostave softverske infrastrukture na platformi Indigo koja bi omogućila izgradnju i povezivanje repozitorija za sve narodne knjižnice. Knjižnice bi u suradničkom okruženju mogle dijeliti serverske resurse i podatkovne baze heterogenih repozitorija u oblaku bez obzira na katalog koji koriste.

Uspostava mreže repozitorija koji dijele resurse u oblaku ima znatne prednosti pred pojedinačnom uspostavom repozitorija i digitalnih zbirki narodnih knjižnica.

Prednosti predloženog modela možemo prikazati u nekoliko skupina, od kojih izdvajamo: standardizacija metapodatkovnih profila za opis pojedine vrste građe; korištenje zajedničkih normativnih baza sinkroniziranih s lokalnim bazama i katalozima; jednostavnije i jeftinije održavanje infrastrukture i razvoj novih modula; centralno mjesto na kojemu korisnici mogu pretražiti podatke svih repozitorija u mreži; jednostavno preusmjeravanje korisnika u lokalne repozitorije umreženih knjižnica; izgradnja lokalnih baštinskih digitalnih zbirki u skladu sa standardima; jednostavnije agregiranje podataka i slanje u Europeanu.

Unatoč zajedničkoj infrastrukturi, svaka bi knjižnica zadržala autonomnost u smislu organizacije sadržaja i načina na koji kreira svoje digitalne zbirke. Samo standardizirani dijelovi repozitorija koji prikazuju obvezne metapodatkovne elemente ostaju jednaki za sve umrežene repozitorije.

Umreženi repozitoriji razmjenjivali bi metapodatke u skladu s OAI-PMH protokolom, dok bi se razmjena podataka s katalozima vršila pomoću z39.50 protokola. Kroz razvoj jedinstvene mreže repozitorija na platformi Indigo za sve je knjižnice moguće osigurati potporu i softverske resurse koji su neophodni za daljnji razvoj i digitalizaciju knjižnica te međusobno povezivanje svih kataloga koji se koriste u Hrvatskoj pomoću neutralne softverske platforme koja komunicira s katalozima uz pomoć standardiziranog protokola.

Osim toga, zajednička bi infrastruktura osigurala stručnu pomoć većih knjižnica te lakši prijenos iskustva digitalizacije manjim lokalnim

knjižnicama koje ponekad nemaju dovoljno vlastitih resursa za pokretanje repozitorija. Vrijedne lokalne baštinske zbirke na taj bi način dobile priliku da bez obzira na veličinu postanu dio umreženoga digitaliziranog sadržaja hrvatske kulturne baštine.

Ključne riječi: suradnički repozitoriji, agregacija podataka, Europeana

Tematski portal „Znameniti i zaslužni Hrvati“: pilot-projekt izgradnje suradničkoga sustava digitalne knjižnice

Alemka Belan-Simić

Knjižnice grada Zagreba

alemka.belan.simic@kgz.hr

Vedrana Juričić

Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

vea@hazu.hr

Sofija Klarin Zadravec

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

sklarin@nsk.hr

Sažetak

Knjižnice u Hrvatskoj već desetak godina provode projekte digitalizacije hrvatske kulturne baštine, a dio digitalnih zbirki hrvatskih knjižnica postao je i dijelom Europeana. Iako se u knjižničarskoj zajednici cijelo vrijeme promicala ideja okupljanja digitalizirane građe na nacionalnoj razini, kako bi se prije svega osigurala kvalitetnija usluga za korisnike, hrvatske knjižnice nisu uspjele izgraditi suradnički sustav i uspostaviti

Hrvatsku digitalnu knjižnicu. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnica Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Knjižnice grada Zagreba prijavljuju od 2013. godine zajedničke projekte s ciljem povezivanja podataka digitalnih zbirki. Tek je 2016. godine odobren projekt „Znameniti i zaslužni Hrvati“, koji je Knjižnica HAZU uz KGZ, NSK i Državni arhiv u Varaždinu prijavila na natječaj Zaklade Adris. Rezultat projekta je tematski portal „Znameniti i zaslužni Hrvati“, čime su tri knjižnice, koje su do tada odvojeno razvijale aplikacije sustava digitalne knjižnice na istoj softverskoj platformi ArhivX, a potom INDIGO, postale suradnici u razvoju sustava, okupljanju i ujednačavanju metapodataka. Uz Državni arhiv u Varaždinu, projektu su se pridružile i druge ustanove iz područja kulture i znanosti: Muzej za umjetnost i obrt, Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Institut za etnologiju i folkloristiku. Time su postali partneri u izgradnji i razvoju standardiziranog sustava s ciljem racionalizacije troškova i ujednačavanja razvoja te osiguravanja temelja za priključivanje ostalih hrvatskih knjižnica, arhiva i muzeja. U izlaganju će se prikazati projekt te opisati model okupljanja standardiziranih metapodataka digitalizirane građe koji osigurava objedinjen pristup velikome broju naslova digitalizirane građe pohranjene u različitim sustavima. Pokazat će se i kako se na temelju kvalitetno izgrađenog sustava mogu uspostaviti različiti tematski portali te kako se narodne knjižnice koje digitaliziraju svoju vrijednu zavičajnu građu mogu u njih uključiti.

Ključne riječi: digitalizacija, digitalne zbirke, metapodaci, Znameniti.hr, sustav digitalne knjižnice

Suradnja u izgradnji digitalnih knjižnica na LoCloud platformi

Andreja Silić Švonja
Gradska knjižnica Rijeka
andreja.silic-svonja@gkri.hr

Irena Krmpotić
Gradska knjižnica i čitaonica Crikvenica
irena@knjiznica-crikvenica.hr

Sanja Žalac Čičak i Iva Mihovilić
Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor Car Emin“ Opatija
sanjajzc@gk-opatija.hr, iva.mihovilic@gk-opatija.hr

Sažetak

Društveno okruženje u kojemu funkcioniramo dopušta vlastite izbore i odgovornosti, a rješenja u području digitalizacije za sada su pretežito postavljena kao projekti. Naši su izbori u digitalizaciji vezani kako uz financijske i projektne mogućnosti tako i uz programska rješenja odabranog sustava.

Suradnja se u razvoju digitalnih usluga na LoCloud platformi razvijala u obrnutom smjeru od uobičajenog: prvo je krenula na međunarodnoj razini u sklopu EU projekata AccessTplus i LoCloud, u kojima je Gradska knjižnica Rijeka bila partner, a potom se nastavila u bližem okruženju, uključujući Gradsku knjižnicu i čitaonicu Crikvenica i Gradsku knjižnicu i čitaonicu „Viktor Car Emin“ Opatija.

LoCloud platforma je infrastruktura u oblaku, nastala tijekom LoCloud projekta u okviru mreže najboljih praksi koju je sufinancirala Europska komisija pod programom CIP ICT-PSP. Platforma podržava male i

srednje velike kulturne institucije kako bi njihov digitalni sadržaj bio dostupan putem Europeane, a koristi tehnologije u oblaku.

Udio Gradske knjižnice u projektu LoCloud uključivao je sudjelovanje u testiranju mikrousluga, digitalizaciju građe i pridodavanje metapodataka Europeani. Sudionicima projekta LoCloud ta platforma je za vrijeme njegova trajanja osigurala besplatno korištenje infrastrukture za digitalnu knjižnicu, pobiranje i obogaćivanje metapodataka te agregiranje na Europeanu, i zato je to bio prihvatljiv izbor za narodne knjižnice u Rijeci, Crikvenici i Opatiji.

Gradska knjižnica Crikvenica započela je s projektom digitalizacije u suradnji s Gradskom knjižnicom Rijeka i osnovala vlastitu digitalnu zbirku „Pikabit“, u kojoj se nalaze digitalizirane stare razglednice Crikvenice i Selca iz zavičajne zbirke Središnjeg odjela Crikvenica. Pikabit je stara čakavska riječ za ormar i djelatnice Gradske knjižnice Crikvenica smatrale su da je to savršeno ime za digitalnu bogatu i vrijednu zavičajnu zbirku koja zbog nedostatka prostora u knjižnici godinama čeka u ormaru kako bi ugledala svjetlo dana. Trenutno „Pikabit“ sadrži 704 stare razglednice Crikvenice, ali je u planu nadopunjavanje zbirke ostalim materijalima vrijednih i bogatih zavičajnih zbirki Gradske knjižnice Crikvenica, kamo spadaju i zavičajne zbirke vrijedne rukopisne i likovne ostavštine Ivana Lončarića Papića i Vinka Antića, koje se nalaze u knjižničnom ogranku Selce. Posebnost ovakve digitalne zbirke su i *online* izložbe koje su tematski grupirane.

Ostavština Viktora Cara Emina u Zavičajnoj zbirci Gradske knjižnice i čitaonice „Viktor Car Emin“ Opatija sadrži više od 2000 svezaka knjiga, među kojima su i prva izdanja Carevih djela, 20 arhivskih kutija rukopisa, pisama, dokumenata, fotografija te osobni predmeti, časopisi i novine. Sve to smješteno je Memorijalnoj sobi Viktora Cara Emina u

sklopu Knjižnice Lovran. Godine 2011. veliki dio Careve građe pohranjen je u digitalnom obliku, a cilj i želja Gradske knjižnice „Viktor Car Emin“ Opatija jest učiniti ovu vrijednu ostavštinu javno dostupnom. Vođeni tom idejom, ostvarili smo suradnju s Gradskom knjižnicom Rijeka i na LoCloud platformi započeli postavljanje Careve zbirke. Provedba projekta još je u tijeku, a ciljevi za budućnost uključuju i digitalizaciju osobne ostavštine Rikarda Katalinića Jeretova te druge građe iz Zavičajne zbirke o povijesti Opatije i liburnijskog kraja.

Dostupnost navedene digitalizirane građe vrijedan je pothvat. Međutim, najvažnija je korisnost sadržaja kulturne baštine široj i užoj korisničkoj zajednici. U postizanju toga cilja predstavljanje digitalnog sadržaja je ključno u podizanju svijesti građana, ali i osnivača. Uloga baštinskih ustanova u osiguravanju kvalitetnih sadržaja iz lokalne baštine u digitalnom okruženju za sadašnje i buduće generacije jest poslanje koje nastojimo oblikovati na suvremeniji i sadržajniji način, uz težnju za što većim uključivanjem korisničke zajednice.

Ključne riječi: LoCloud platforma, EU mreža izvrsnosti, suradnja, digitalne knjižnice, lokalni sadržaj, infrastruktura u oblaku, digitalne izložbe, Europeana

Modeli softverske arhitekture umrežavanja knjižnica

Leonardo Jelenković i Željko Rajter

UNIBIS d.o.o.

unibis@unibis.hr

Sažetak

Nedavno je Irska odlučila osigurati jedinstveni računalni sustav upravljanja knjižnicama koji bi služio svim njezinim narodnim knjižnicama: (<https://librarytechnology.org/repository/item.pl?id=20006>).

Govoreći o trendu implementacije automatizacije konsolidiranih knjižnica velikih razmjera, možemo razlikovati dva modela softverske arhitekture umrežavanja knjižnica:

Multitenancy označava način rada softvera u kojem više nezavisnih instanci jedne ili više aplikacija djeluju u zajedničkom okruženju. Instance (stanari) su logički odvojeni, ali fizički integrirani. Stupanj logičke odvojenosti mora biti potpun, ali će se stupanj fizičke integracije razlikovati. Što je više fizičke integracije, teže je očuvati logičku odvojenost. Stanari (instance aplikacijskoga programa) mogu predstavljati organizacije koje dobivaju pristup *multitenant* aplikaciji (ovo je u našem slučaju scenarij nuđenja usluga u vidu servisa integriranoga knjižničnog sustava različitim konsolidiranim knjižnicama).

(<http://www.gartner.com/it-glossary/multitenancy>). *Multitenancy* je važna značajka *računarstva u oblaku*.

Multitenancy je u suprotnosti s *multi-instance arhitekture*, gdje posebni primjerci (kopije) softvera rade i poslužuju pojedine *stanare* (knjižnice).

U izlaganju će biti objašnjena oba modela umrežavanja knjižnica na primjeru mreže knjižnica u sastavu Konzorcija „Crolist“.

Ključne riječi: Multitenancy, računarstvo u oblaku, virtualizacija, udaljeni pristup, knjižnični software kao servis

Mogući pravac izgradnje modela digitalne knjižnice zavičajne baštine Primorsko-goranske županije

Milka Šupraha-Perišić i Ljiljana Črnjar

Gradska knjižnica Rijeka

milka.supraha-perisic@gkri.hr, ljiljana.crnjar@gkri.hr

Sažetak

Projekt digitalizacije „Hrvatska kulturna baština“ pokrenulo je 2007. godine Ministarstvo kulture Republike Hrvatske s dugoročnim ciljem da se u Hrvatskoj stvore potrebni tehnički, infrastrukturni i kadrovski preduvjeti kao i poticajna klima za pokretanje i izvršavanje projekata digitalizacije kulturne baštine.

Istraživanje stanja digitalizacije u hrvatskim narodnim knjižnicama 2011., koje je provela Nacionalna i sveučilišna knjižnica, pokazalo je: da su projekti digitalizacije pokrenuti uglavnom u županijskim matičnim narodnim knjižnicama; da sve knjižnice imaju određene probleme s provedbom projekata; da digitalizirana građa obuhvaća uglavnom zavičajnu baštinsku građu i čini više od polovice ukupno digitalizirane građe.

Osnovno polazište rada je da su županijske narodne knjižnice izgledni nositelji projekata digitalizacije zavičajne baštinske građe te da takav model osigurava njihovu stručnu utemeljenost i održivost.

Gradska knjižnica Rijeka provodila je u razdoblju od 2010. g. do danas projekt umrežavanja županijskih narodnih i školskih knjižnica u jedinstveni knjižnično-informacijski sustav kroz zajednički program ZaKi s ciljem funkcionalnoga povezivanja knjižnica s matičnom knjižnicom kao stručnim i logističkim središtem.

Sljedeća faza funkcionalnog povezivanja trebala bi biti izgradnja i uspostava zavičajne digitalne knjižnice Primorsko-goranske županije na način da korisnici mogu s jednog mjesta pretražiti sve lokalne digitalne zbirke.

Prvi korak prema tome bit će stvaranje baze podataka: županijske digitalizirane baštine rasute u virtualnim prostorima raznih institucija; tiskane/rukopisne i druge građe prioritete za digitalizaciju.

Među svim županijskim institucijama koje su prepoznate kao nositelji takvih sadržaja, metodom anketnog upitnika provest će se ispitivanje čiji će rezultati biti podloga za utvrđivanje prijedloga mogućega modela buduće formalne i sadržajne organizacije zavičajne digitalizirane baštine.

Ključne riječi: digitalizacija građe, digitalna knjižnica, zavičajna baština, narodne knjižnice Primorsko-goranske županije, projekt Hrvatska kulturna baština

Prisutnost hrvatskih narodnih knjižnica u mrežnom okruženju – istraživanje

Dunja Holcer

Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak

dunjaholcer@gmail.com

Sažetak

S obzirom na to da su mrežne stranice u zadnjih desetak godina postale standard za *online* komunikaciju s javnošću, autorica je 2013. godine provela istraživanje o postojanju mrežnih stranica hrvatskih narodnih knjižnica te njihovoj aktivnosti, a istraživanje je ponovljeno i 2016. godine. U izlaganju će biti prikazani usporedni rezultati dobiveni analizom prikupljenih podataka. Rezultati, osim mrežnih stranica, obuhvaćaju i prisutnost narodnih knjižnica na društvenim mrežama.

Istraživanje je provedeno u dva dijela te obrađeno kao kvantitativno istraživanje koje je izvršeno pomoću metode promatranja. Promatrani uzorak bio je apsolutan, a rezultati su obrađeni postupkom inferencijalne statističke analize, a zatim i sintezom, apstrakcijom te konkretizacijom, generalizacijom i specijalizacijom. Rezultati statističkih analiza prikazani su deskripcijom i statističkom metodom na metodi uzoraka (apsolutni uzorci).

Ključne riječi: društvene mreže, Hrvatska, istraživanje, mrežne stranice, narodne knjižnice

Digitalni marketing i knjižnice

Radovan Vrana

Odsjek za informacijske i komunikacijske znanosti

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

rvrana@ffzg.hr

Sažetak

Digitalni marketing je pojam koji označava ciljan, mjerljiv i interaktivan marketing proizvoda i usluga uz upotrebu digitalnih tehnologija s ciljem privlačenja korisnika i njihova zadržavanja (Todor, 2016.). U provedbi svojih aktivnosti digitalni marketing služi se blogovima, podcastovima, videozapisima, e-knjigama, e-biltenima, pripremom mrežnih stranica za bolje rangiranje u indeksima internetskih pretraživača (SEO), proizvodima, marketingom na društvenim medijima itd. Digitalni marketing brzo se razvija, pa se i postojeći alati kojima se ova vrsta marketinga služi mijenjaju kako se mijenja internet. U svijetu komercijalnih tvrtki i aktivnosti marketing se fokusira na prodaju proizvoda i usluga te privlačenje i zadržavanje kupaca, dok se u svijetu knjižnica fokusira na privlačenje i zadržavanje korisnika uz pomoć knjižničnih fondova i usluga. Digitalni marketing najviše dopire do korisnika knjižnica koji upotrebljavaju društvene mreže i druge internetske servise kojima mogu izravno komunicirati s knjižnicom. Uz novost kakav je digitalni marketing, knjižnice se mogu služiti tradicionalnim marketingom u onim situacijama koje najbolje odgovaraju jednoj, odnosno drugoj vrsti marketinga. Zbog toga nije potrebno napustiti sve postojeće načine primjene marketinga u knjižnicama niti forsirati isključivo digitalni marketing. Umjesto toga, treba ga upotrijebiti kao nadopunu postojećih marketinških aktivnosti, što je već praksa u knjižnicama u Hrvatskoj. Zbog brojnih ograničenja

resursa kojima raspolažu, knjižnice se okreću digitalnom marketingu zbog nižih troškova provedbe, neprestane prisutnosti knjižnice na internetu, bržeg primanja povratnih informacija, mogućnosti da korisnici sudjeluju u razvoju knjižnice, mogućnosti da individualni korisnik bude u središtu marketinške aktivnosti itd. Na temelju iznesenog, ovaj rad ima za cilj istaknuti prednosti i mogućnosti koje digitalni marketing donosi knjižnicama radi boljeg povezivanja s korisnicima i kvalitetnije promocije njihovih fondova i usluga u digitalnoj okolini u digitalnome dobu.

Ključne riječi: narodne knjižnice, marketing, digitalni marketing, promocija, internet

Inovativne digitalne usluge za korisnike mrežne stranice Gradske knjižnice Ljubljana

Irena Bezljaj i Vesna Trobec

Gradska knjižnica Ljubljana

irena.bezljaj@mklj.si, vesna.trobec@mklj.si

Sažetak

Mrežna stranica Gradske knjižnice Ljubljana središnji je informacijski centar za korisnike i članove Knjižnice. Njezinom obnovom 2013. godine prešli smo na Web 2.0., slijedeći moderne pristupe s funkcionalnim, interaktivnim i zanimljivim sadržajima i alatima. Mrežna stranica se temelji na CMS sustavu otvorenog koda Joomla!.

Stranica nudi mnoštvo mogućnosti i sadržaja, među kojima bismo željeli istaknuti: 1. Rukom nacrtana zagonetka za djecu (Risana uganka); 2. *Online* kviz za mlade Robinzonijada u informacijskoj džungli

(Robinzonijada v informacijski džungli); 3. Preporučena knjižnična građa i 4. Personalizirani bilten za događaje i preporučenu knjižničnu građu.

Podstranica za djecu ističe se vizualno i funkcionalno jer je prilagođena njihovim potrebama i sposobnostima. Među ostalim sadržajima, nudi dvije vrste *online* zagonetki: Pisana zagonetka (Pisana uganka) potiče djecu da napišu odgovor u internetski obrazac dok je Crtana zagonetka (Risana uganka) dizajnirana za mlađu djecu koja još ne znaju pisati, ali mogu umjesto toga nacrtati odgovor.

Naša podstranica za mlade sadrži usluge i sadržaje samo za njih. Takav je i *online* kviz Robinzonijada u informacijskoj džungli (Robinzonijada v informacijski džungli), koji promovira mrežnu stranicu i ostale informacijske izvore te potiče mlade da ih koriste za pronalaženje relevantnih informacija na internetu. Teme kvizova prilagođene su posebno njima i uglavnom se sastoje od tema koje su odabrali sami.

Bitan dodatak mrežnoj stranici je i preporučena knjižnična građa (knjige, filmovi, glazba i igračke), koja se može filtrirati prema dobnoj skupini, kategorijama, vrstama materijala, jeziku, formatu, prilagođenim temama (projekti čitanja i posebne preporuke) ili se može pretraživati po sadržaju i nagradama. Željeli smo predstaviti bilten za knjižničnu građu koji je u potpunosti personaliziran i jedinstven za svakog korisnika, budući da on može odrediti koju vrstu materijala želi primiti i koliko često.

Poseban i personaliziran bilten dostupan je i za događanja. Budući da ih imamo mnogo, naš korisnik može točno odrediti koje vrste događaja i lokacije imaju prednost te učestalost primanja obavijesti. Oba biltena osiguravaju da su korisnici u tijeku sa sadržajima koji ih zanimaju bez da zapravo posjete našu mrežnu stranicu kako bi bili informirani.

Dobili smo i nagrade za obnovljenu mrežnu stranicu: Netko u 2013. te Websi u 2014. godini –

dvije različite nagrade za najbolju slovensku mrežnu stranicu u kategoriji javnog sektora.

Ključne riječi: Gradska knjižnica Ljubljana, mrežna stranica, *online* zagonetka, *online* kviz, preporučena knjižnična građa, bilten

Promidžba narodnih knjižnica u javnosti na primjeru prava građana na pristup informacijama

Vesna Crnogorac

Sveučilište u Nišu, Fakultet umjetnosti – Knjižnica

crvesna@sezampro.rs

Sažetak

Doprinos narodnih knjižnica razvoju demokracije kroz poticanje građana na sudjelovanje u upravljanju svojom lokalnom zajednicom bio bi vidljiviji nakon redefiniranja njihove uloge društveno odgovornih ustanova. Narodne knjižnice to mogu ako prihvate ulogu *mosta* koji spaja građane i tijela javne vlasti, ponajprije na lokalnoj razini.

Motivirati knjižničare da ovoj činjenici pristupe s više aspekata, a ne samo s aspekta pravila svoje struke, te da odgovore na složenost usluga koje bi pružali građanima u njihovu osnaživanju za participativne inicijative vezane uz donošenje odluka u svojoj zajednici – čini se ključnim izazovom.

Poznavanje pravno-političkog sustava na svim razinama (normativno i institucionalno) jest važan preduvjet za učinkovit rad te komunikaciju

knjižničara s građanima u ovoj domeni. Građanska informiranost je, naime, temeljni preduvjet za njihovu učinkovitu participaciju u upravljanju zajednicom u kojoj žive.

Narodna knjižnica može svojim korisnicima pružiti potporu te aktivno pomoći u procesima dobivanja informacija koje su u posjedu tijela javne vlasti. U radu je predstavljen model te navedene eventualne poteškoće koje bi knjižničari mogli imati ako bi se odlučili na ove usluge. Apostrofirana je svijest međunarodne knjižničarske udruge IFLA-e te njezino trajno skretanje pozornosti na položaj knjižnica u novoj informacijskoj eri, na nova prava, privatnost, transparentan rad, multikulturalnost te poštivanje ljudskih prava u knjižnicama.

Model se sastoji od donošenja nužnih akata u knjižnici kojima su (temeljem Zakona) propisana pravila te uputa u komuniciranju s građanima povodom dobivanja javnih informacija, od dolaska u knjižnicu i iskazivanja želje da se dođe do konkretne informacije (najčešće dokumenta), uloge knjižničara u tom procesu do dobivanja tražene usluge knjižnice.

Organizirati zbirke informativnih materijala (službenih dokumenata) uz primjenu standarda pravne znanosti također zahtijeva znanje koje knjižničari nemaju uvijek (vrste i predmet pravnih akata; vrste, nadležnosti, te hijerarhija tijela javne vlasti; procedure donošenja odluka; javne rasprave prije donošenja odluka i sl.). Stoga je i obučenost knjižničara od temeljnog značaja u domeni pružanja usluga ove vrste.

U konačnici, knjižničar postaje nekom vrstom edukatora u političkoj pismenosti građana – što samu narodnu knjižnicu čini uspješnom i građanima bliskom ustanovom, koju ustvari financiraju kroz proračun. Prihvatanjem ovakvih usluga za građane, narodna knjižnica bi bez većih poteškoća ostvarila svoju veću vidljivost, pojačala svoj institucionalni

integritet te mogla postati jednom od ključnih ustanova svoje lokalne zajednice.

Ključne riječi: narodna knjižnica, pravo na pristup informacijama, demokracija

Knjižnični katalog: suradnja i razvoj mrežnih usluga

Rajka Gjurković Govorčin

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Božidara Adžije

rajka.govorcin@kgz.hr

Sažetak

Tehnologije u knjižničnim sustavima potvrđuju činjenicu širenja knjižničnih usluga na globalnu mrežu. Alati za prošireno pretraživanje spajaju knjižnične i mrežne izvore u pretraživanju i prikazu podataka, pri čemu se korisnici time lako služe.

Povezanost mrežnoga kataloga Knjižnica grada Zagreba i Portala Hrčak bilježi desetu godišnjicu u pronalaženju i pristupu cjelovitome sadržaju, gradi hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa u otvorenome pristupu repozitoriju Portala te kvalitetnim metapodacima o građi. Katalog Knjižnica grada Zagreba u desetogodišnjem se razdoblju mijenjao, izgrađujući sučelje sa svojstvima nove generacije knjižničnih kataloga.

Od objavljivanja u proljeće 2013. na mrežnome mjestu katalog.kgz.hr zabilježeno je ukupno 4.352.468 korisničkih posjeta. Tijekom 2016. godine mrežno mjesto bilježi u prosjeku 3.450 korisničkih posjeta na dan, a godišnja posjećenost stalni rast. Prema podacima o praćenju posjećenosti izvora cjelovitog sadržaja *online*, Katalog pruža

mogućnosti značajnoga poboljšanja korisničkih usluga i vidljivosti objavljene građe na Portalu.

Povezivanje Kataloga i Portala ostvareno 2007. u nadopuni je kataložnih opisa analitički obrađene periodike u fondu KGZ-a poveznicom na cjeloviti sadržaj digitalnog repozitorija Hrčka. Nadopunjavanje je obuhvatilo kataložne zapise sadržajne analitike broja naslova periodike te kataložne zapise sadržajne analitike članka za građu u fondu Knjižnice Božidara Adžije. Slijedilo je povezivanje kataložnih zapisa naslova periodike u fondu KGZ-a i naslova časopisa na Portalu, tada ukupno 153 objavljena. Rast objavljenih radova na Portalu od 2013. ne prati analitika formalne i sadržajne obrade u Knjižnici Božidara Adžije.

Mogućnost povezivanja preuzimanjem bibliografskih podataka i za izvore koji nisu sadržajno ili formalno obrađeni, iz elemenata Dublin Corea u format UNIMARC, ostala je 2007. spomenuta i nerealizirana.

Portal digitalnome repozitoriju putem sučelja OAI-PMH protokolom otvorenoga pristupa osigurava interoperabilnost, a Katalogu pruža mogućnost izgradnje nove usluge. Beta inačica razvijene usluge pretraživanja i prikaza metapodataka građe Portala Hrčak (jednog od digitalnih repozitorija u proširenome pretraživanju) prema osobinama i elementima sučelja Kataloga KGZ-a dostupna je na adresi izvori.kgz.hr (Katalog mrežnih izvora). Prošireno pretraživanje koje obuhvaća knjižnični fond KGZ-a i digitalni repozitorij Portala Hrčak prema osobinama i elementima sučelja Kataloga dostupno je kao beta inačica s radnih stanica u Knjižnicama grada Zagreba.

Cilj je izlaganja pokazati iznimnu lakoću vidljivosti i pristupa znanstvenim i stručnim časopisima u pronalaženju proširenim pretraživanjem putem Kataloga, kako za Knjižnicu Božidara Adžije

specijaliziranu za građu iz područja društvenih i humanističkih znanosti, tako i za mrežu knjižnica.

Ključne riječi: Katalog Knjižnica grada Zagreba, Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske – HRČAK, novi knjižnični katalogi, usluga pronalaženja, otvoreni pristup, znanstveni časopisi

Mreža knjižnica Trešnjevke i Novog Zagreba u mreži Knjižnica grada Zagreba

Adela Ćurlić i Tea Grašić Kvesić

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Tina Ujevića
knjiznica.tina.ujevica@kgz.hr

Tihana Rašeta

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Novi Zagreb
knjiznica.novi.zagreb@kgz.hr

Sažetak

U današnje, digitalno doba govorimo o mreži knjižnica koje su povezane elektroničkim bazama podataka i brojnim programima kao ideji okupljanja viševrsnih informacija koje služe razvoju obrazovanja, kulture, znanosti i ekonomije pojedine zemlje.

Predstavljanjem dviju mreža u mreži KGZ-a: mreže knjižnica Trešnjevke – mreža Knjižnica Tina Ujevića i mreže knjižnica Novog Zagreba – mreža Knjižnice Novi Zagreb, želimo pokazati modele povezivanja knjižnica i njihovu promidžbu na internetu i raznim društvenim mrežama, gdje se dinamičnost toga povezivanja prikazuje kroz zajedničke mrežne stranice, bilo da se radi o knjižničnim sadržajima, bilo o knjižničnoj djelatnosti. Digitalna vidljivost neminovno se temelji na timskome

radu u raznim segmentima: od područja obrade i nabave (OPAC), do mrežnoga portala i raznih specifičnih knjižničnih usluga (<http://www.kgz.hr/hr>). I jedna i druga mreža rade na postavljenim temeljima bolje vidljivosti, koja uključuje dinamičnost i ažuriranost i privlačnost za korisnike digitalnoga prostora.

Knjižnica Tina Ujevića i Knjižnica Novi Zagreb koordinacijom ogranaka u pogledu dostupnosti informacija i ažuriranja sadržaja njihovih mrežnih stranica doprinose boljoj vidljivosti samih ogranaka. Digitalna usklađenost ovih mreža preduvjet je boljeg funkcioniranja cijeloga sustava.

Taj suvremeni način organiziranja digitalnoga prostora predstavljanja mreže u mreži KGZ-a od velikog je značaja za lokalnu sredinu i šire.

Ključne riječi: knjižnica, mreža knjižnica, Knjižnice grada Zagreba, Knjižnica Tina Ujevića, Knjižnica Novi Zagreb, digitalna vidljivost, specifične knjižnične usluge, mrežne stranice, digitalna usklađenost

Project Frysklab

Jeroen de Boer

Library Service Friesland, the Netherlands

j.deboer@bfrl.nl

Summary

FryskLab is an initiative of Library Service Friesland (*Bibliotheekservice Fryslân*, BSF) and the Frisian public library network. Friesland is a rural province in the northern part of the Netherlands and *FryskLab*, operating from a truck formerly used as a bookmobile, is Europe's first official library FabLab, or "*fabrication laboratory*". Its varied

team consists of IT specialists, arts management professionals and librarians, and its goal is to examine the extent to which this mobile FabLab initiative contributes to the development of creative, technical and entrepreneurial skills of children and young adults. The project is ultimately expected to result in an increase of the innovative capacities of the entire province of Friesland.

Officially launched in 2014, *FryskLab* has so far received a number of awards, including the American Library Association's (ALA) 2017 *Presidential Citations for Innovative International Library Projects* award. *Making knowledge and sharing the future*, the motto of the *FryskLab* project, reinforces the role of libraries in facilitating access to various "tools of knowledge" (equipment and technology) and providing support in the form of various educational and training programmes, effectively bringing together physical and digital, traditional and modern means of acquiring knowledge.

Keywords: maker movement, makerspaces, digital literacy, education, creativity

Usluge digitalne knjižnice: jučer, danas, sutra

Matjaž Kragelj

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

matjaz.kragelj@nuk.uni-lj.si

Sažetak

Tradicionalna uloga knjižnice mijenja se postepeno, ali kontinuirano. Razlog tome su s jedne strane mogućnosti koje nudi digitalni svijet, a s druge zahtjevi i očekivanja javnosti. Zbog toga jačaju djelatnosti

knjižnica i sličnih institucija namijenjenih ponudi bolje kvalitete usluga i uvođenju novih funkcionalnosti, te se uloga digitalne knjižnice mijenja brže nego one u fizičkome prostoru.

Nekada su mrežna mjesta digitalnih i digitaliziranih izdanja bila pasivni pružatelji usluga krajnjemu korisniku, danas digitalna knjižnica postaje središnje mjesto usluga u mozaiku elemenata digitalnoga knjižničnog sustava. U članku ćemo predstaviti rješenja koja smo u NUK-u implementirali, blisko povezana sa sistemskim dijelom izgradnje i upravljanja digitalnom zbirkom. Prije svega radi se o (polu) automatizaciji postupaka digitalizacije, obrade i arhiviranja od početne do konačne faze, dakle govorimo o postupku digitalizacije kao usluzi za svakoga.

Na području interakcije mrežnog mjesta s korisnikom predstaviti ćemo integraciju alata za vizualizaciju bibliografskih podataka na portalu digitalne knjižnice. Naime, interaktivnim grafikonima korisniku možemo jasnije predstaviti relacije među podacima, čime mu poboljšavamo korisničko iskustvo.

Ponuda autorski zaštićenih djela predstavlja poseban izazov zbog nadzora upotrebe i sprečavanja dijeljenja građe na internetu. Predstaviti ćemo naša iskustva s ovom problematikom i korištena rješenja.

Agregiranje bibliografskih podataka u strane portale i repozitorije znanja omogućava nam širenje i veću upotrebu građe i izvan interaktivne upotrebe mrežnoga mjesta digitalne knjižnice. Predstaviti ćemo značaj agregiranja podataka.

Među funkcionalnostima koje uvodimo u Digitalnu knjižnicu Slovenije treba naglasiti i razvrstavanje građe na osnovi upotrebe algoritama za određivanje podudaranja. Korisniku tako preko samo jedne polazne

točke nudimo više boljih podataka dobivenih iz različitih mrežnih servisa.

Mrežni protokoli i tehničke mogućnosti interneta nude nam mnogo. U kojoj mjeri koristimo mogućnosti koje su nam na raspolaganju i gdje nastaje usko grlo?

Ključne riječi: otvoreni podatci, vizualizacija podataka, procesi digitalizacije, zaštita autorskih prava, nacionalni agregator za područje kulture, mrežni servisi

Komunikacija lokalne povijesti kroz digitalnu zavičajnu građu

Marina Krpan Smiljanec

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

mkrpansmiljanec@nsk.hr

Sažetak

Lokalna povijest je ishodište zavičajne zbirke. Izučavanje lokalne povijesti podrazumijeva interdisciplinarni pristup, a izgradnja zavičajne zbirke te potom njezina prezentacija i komunikacija ciljano, promišljeno i plansko sakupljanje i cjeloživotno nadopunjavanje fonda. Knjižničar zavičajne zbirke mora posjedovati temeljna znanja znanstveno-istraživačkog rada, lokalne povijesti, sposobnost interpretacije i analize dobivenih informacija, komunikacijske sposobnosti radi suradnje s lokalnim kroničarima, ali i stručnjacima iz drugih znanstvenih područja. Bez navedenih uvjeta, zavičajna zbirka i njezina prezentacija su krnje, nedostatne, a postavlja se i pitanje opravdanosti njezine digitalizacije.

Osim izgradnje fonda i istraživanja lokalne povijesti, zadatak zavičajnih zbirki je komunikacija i prezentacija sadržaja koji se mogu realizirati putem tradicionalnih (izložbe, predavanja, radionice itd.) te elektroničkih oblika (mrežna stranica, virtualna izložba, društvene mreže, blogovi, wiki servisi, newsletter, e-knjiga itd.), gdje potonji nameću potrebu digitalizacije.

Temeljni razlozi za digitalizaciju građe zavičajne zbirke uočljivi su u potrebi njezine široke dostupnosti, poboljšanju knjižničnih usluga proširenijoj grupi korisnika, ali i ograničenju uporabe vrlo vrijednih, katkada i jedinstvenih originala. Cilj joj je obogaćivanje zbirke u vidu stvaranja virtualne zbirke sintezom i integracijom građe koja je raspršena.

Najčešći način prezentacije zavičajne zbirke je putem mrežnih stranica zbirke s krajnjim ciljem stvaranja zajedničkog portala zavičajnih zbirki ili neke od zavičajnih tema. Takav portal ne bi trebao biti puko navođenje pojedinačnih zavičajnih zbirki, nego zahtijeva dodatna obrazloženja, stvaranje poveznica među njima, jer u konačnici cilj takvog portala je dati što cjelovitiju sliku zavičajnih povijesti (npr. zavičajaca, zavičajnih kalendara itd.). Tako npr. portal koji, između ostalih, govori o zavičajcu Franji Markoviću iz Križevaca, a spominje njegov značaj kao urednika znamenitog časopisa *Vijenac*, treba povezati s digitaliziranim časopisom u NSK. Isti slučaj je s Vukotinovićem i časopisom *Kolo*. U realizaciji zajedničkog portala treba voditi računa o već digitaliziranoj građi te ju iskoristiti.

Budući da su stare razglednice s motivima gradova i mjesta jedna od najčešće digitalizirane građe, kroz zajedničku mrežnu stranicu zavičajnih zbirki može se stvoriti portal *Gradovi i mjesta lijepe naše na starim razglednicama*. Ovaj aspekt zahtijeva posebna znanja

knjižničara. Poznavanje deltiologije podrazumijeva sagledavanje ove vrste građe kao grafičkog, komunikacijskog i informacijskog medija, koje sve je potrebno prezentirati, a što u Hrvatskoj nije slučaj.

Na zajedničkoj mrežnoj stranici zavičajnih zbirki zasebno mjesto treba zauzimati usmena povijest, koju je potrebno konačno rabiti, a potom i prezentirati kao jedan od najznačajnijih izvora lokalne socijalne povijesti. Teme usmene povijesti, sukladno uvjetima, određuje svaka knjižnica ponaosob.

Ključne riječi: lokalna povijest, zavičajna zbirka, digitalna zavičajna građa

Digitalna zbirka Zaprešića

Marija Bartolić

Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica Ante Kovačića Zaprešić
marija.bartolic1@gmail.com

Sažetak

Digitalna zbirka Zaprešića novi je projekt Gradske knjižnica Ante Kovačića iz Zaprešića u okviru kojega će knjižnica objavljivati e-izdanja autora zaprešićkoga kraja te digitalizirati najvrjedniju građu Zavičajne zbirke kroz tri nakladnička niza: Zaprešićki autori online, Dječji digitalni kutak i Digitalizirana baština zaprešićkoga kraja.

U okviru nakladničkog niza Zaprešićki autori online knjižnica će pružati potporu autorima zaprešićkog kraja, objavljujući e-izdanja njihovih književnih djela te djela znanstvenog karaktera tematski vezanih uz zaprešićki kraj. Procjenu vrijednosti i odabir radova koji će se objaviti vršit će Uredništvo izdanja, koje se sastoji od djelatnika Knjižnice i

uglednih vanjskih suradnika. Nakladnički niz Dječji digitalni kutak namijenjen je digitalizaciji već postojećih i objavi e-izdanja novih radova djece-autora nastalih u okviru dugogodišnjega knjižničkog projekta *Poetski susreti djece Zaprešića* i projekta u pripremi *Natječaj za slikovnicu*. U nakladničkom nizu Digitalizirana baština zaprešićkoga kraja digitalizirala bi se i time zaštitila i široj javnosti učinila dostupnom najvrjednija građa Zavičajne zbirke zaprešićke knjižnice.

Za objavu e-izdanja i digitaliziranje građe koristit će se sustav INDIGO te će ta građa biti pohranjena na portalu Digitalne zbirke Knjižnica grada Zagreba (<https://digitalnezbirke.kgz.hr/>), čime će Digitalna zbirka Zaprešića postati jedna od digitalnih zbirki buduće hrvatske digitalne knjižnice, kao i Europeane.

Cilj projekta je da knjižnica svoju funkciju središnjega kulturnog i informacijskog mjesta te čuvara i promotora zavičajne baštine proširi i novim djelatnostima u digitalnom okruženju u svrhu što bolje dostupnosti informacija.

Ključne riječi: digitalizacija, digitalna zbirka, nakladništvo, e-knjiga, zavičajna zbirka, zavičajna baština

Mreža i usluge pokretnih knjižnica u Republici Hrvatskoj

Iva Pezer

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci

iva@gkvk.hr

Frida Bišćan

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

fbiscan@nsk.hr

Sažetak

U izlaganju će biti predstavljena mreža bibliobusnih službi Republike Hrvatske, opseg njihova rada i usluge koje pružaju svojim korisnicima. Poseban naglasak bit će na kontinuiranoj kampanji Komisije za pokretne knjižnice u zagovaranju na lokalnoj i nacionalnoj razini, a tiče se daljnjeg razvoja mreže pokretnih knjižnica u RH. Kroz suradnju s drugim vrstama knjižnica ukazat ćemo na povezanost svih vrsta knjižnica kroz pravo na pristup informacijama i cjeloživotnom obrazovanju za sve.

Značajan dio rada bibliobusnih službi čini suradnja na međunarodnoj razini koja se provodi sudjelovanjem na stručnim skupovima i kontinuiranom razmjenom informacija s primjerima dobre prakse.

Ključne riječi: mreža pokretnih knjižnica, usluge, kampanja, zagovaranje, međunarodna suradnja.

Hrvatska knjižnica za slijepe u gostima

Jelena Lešaja

Hrvatska knjižnica za slijepe, Zagreb

jelena.lesaja@hkzasl.hr

Sažetak

Hrvatska knjižnica za slijepe već niz godina surađuje s narodnim knjižnicama u državi. Tako širimo svoje usluge na lokalnu zajednicu te samim time radimo na integraciji specifične korisničke populacije. Također, osim slijepim i slabovidnim članovima, naše su usluge namijenjene svim osobama koje ne mogu iz nekog razloga čitati standardni tisak. Suradnja s narodnim knjižnicama pomaže nam u lakšem detektiranju potencijalnih krajnjih korisnika, učenika s teškoćama u čitanju i disleksijom. Na koje načine se suradnja provodi, gdje smo sve gostovali, što predstavili, kakav je bio odaziv i kako možemo doći do vas (i vi do nas) te što bi još mogli učiniti za bolju suradnju i kvalitetnu povezanost, saznat ćete iz kratke prezentacije.

Ključne riječi: osobe s teškoćama čitanja, Hrvatska knjižnica za slijepe, suradnja s narodnim knjižnicama

Iskustva Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u digitalizaciji građe i upravljanju digitalnim preslikama

Josipa Strmečki

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

josipa@knjiznica-koprivnica.hr

Sažetak

Izlaganje će predstaviti desetogodišnju, sustavnu praksu Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u različitim projektima digitalizacije i prezentacije uglavnom zavičajne građe. Opisat će se uključenost u moderne tokove informacijske tehnologije s naglaskom na digitalizaciju i lokalni primjer rada na očuvanju i najširoj dostupnosti zavičajne baštine svima zainteresiranima.

Riječ je o projektima kojima se digitalizirala zavičajna periodika (2008. „Glas Podravine“ – lokalne novine s najdužom tradicijom izlaženja te izbor koprivničkog tiska iz fonda Zavičajne zbirke), zbirka starih razglednica Koprivnice i okolice (2011.), uspostavio portal Fran Galović Online (2009.) i portal Koprivnička kulturna baština (2013.), ostvario projekt Obiteljska sjećanja Koprivničanaca i Podravaca na Prvi svjetski rat u okviru nacionalne kampanje „Europeana 1914.–1918.“ te realizirala virtualna izložba „Koprivnica i Prvi svjetski rat“ (2016.).

Odabirom građe koju se digitaliziralo, Knjižnica obogaćuje lokalnu i nacionalnu kulturu, doprinosi razvoju društva znanja, uključuje se u globalne trendove. Valja naglasiti inicijativu u osnivanju prvoga lokalnoga digitalnog repozitorija na nacionalnoj razini na kojemu se pohranjuje izabrana građa koprivničke knjižnice, muzeja te

varaždinskog arhiva. Repozitorij također predviđa suradnju s drugim institucijama, stručnjacima i pojedincima, a sve u cilju promocije kulture i kulturne baštine koprivničkog kraja. Ukazat će se i na tekuće probleme u širem i užem poslovnom okruženju – nedostatak nacionalne platforme za digitalizaciju kulturne baštine, potreba redefiniranja vlastite dosadašnje politike digitalizacije s obzirom na reducirane financijske i organizacijske mogućnosti. Tu je i problem očuvanja vlasništva nad postojećim digitaliziranim bazama, kao i očuvanja digitalnih zapisa u mrežnom okruženju uopće. Važan je i problem lokalne kooperativnosti te kakve implikacije ima tržište na poslovanje i funkcioniranje knjižnice po pitanjima daljnje digitalizacije odabrane građe. U takvoj situaciji i okruženju Knjižnica je prinuđena sama pripremiti novu strategiju budućeg rada, tražiti i pronalaziti (unutar vlastitih mogućnosti) rješenja trajne pohrane i pristupa digitaliziranim sadržajima. To znači suradnju s novim partnerima – profesionalnim tvrtkama koje pružaju informatičke usluge u digitalizaciji, pomno biranje i planiranje daljnjih projekata te izvora financiranja.

Ključne riječi: digitalizacija, projekti, lokalni digitalni repozitorij, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica, upravljanje digitalnim preslikama

Interakcija i komunikacija u knjižnici i izvan nje

Ismena Meić, Sanja Repanić Blažičko i Andrea Sinkovski Jandrić

Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica

ismena.meic@kgz.hr, sanja.repanic@kgz.hr, andrea.sinkovski@kgz.hr

Sažetak

Knjižnica je oduvijek bila komunikacijsko susretnište, mjesto interakcije i razmjene ideja.

Davne 1960. godine u prostoru knjižnice, na tribini *Književni petak*, sudjelovao je J. P. Sartre. Posjetitelji tribine postavljali su pitanja jednom od najznačajnijih filozofa toga vremena te raspravljali o mnogim zanimljivim temama. I danas se u knjižnici organiziraju književne i znanstvene tribine s uglednim gostima, od kojih se *Književni petak* i tribina *Eppur si muove* snimaju, a snimke objavljuju na servisu Youtube.

Na primjeru ovih dviju tribina koje se održavaju u Gradskoj knjižnici pokazat će se sinergija stvarnog i virtualnog prostora te mogućnosti interakcije korisnika u knjižnici i izvan nje. Osnovna intencija ciklusa znanstvenih tribina *Eppur si muove*, koji je pokrenut 2014. godine, jest upoznavanje šire javnosti s nekim temeljnim postavkama i dosezima moderne znanosti. U stvarnome prostoru knjižnica je postala okupljalište znanstvenika različitih profila te posjetitelja koji su zainteresirani za ove teme. Novi mediji su omogućili da se, zahvaljujući videomaterijalu koji se u cijelosti postavlja na mrežne stranice, ova diskusija nakon stvarne, preseli u virtualni prostor. Pedesetak stvarnih posjetitelja u virtualnome prostoru vrlo često postaje par tisuća gledatelja, nakon čega se odvijaju zanimljive rasprave na Facebooku ili drugim društvenim mrežama. Tijekom rasprava stvaraju se novi sadržaji, nastali upravo interakcijom u prostoru Knjižnice, ali i u

virtualnome prostoru. Također, u sklopu programa Tribine integrirali smo i druge sadržaje koje Knjižnica nudi. U okviru novih iskustava u izlaganju će se predstaviti i tribina *Književni petak*.

U ovome kontekstu, Gradska knjižnica se pokazala kao mjesto koje može objediniti i zadovoljiti mnoge potrebe korisnika koji žele razvijati svoja znanja i kreativne potencijale te biti uključeni u sve segmente ljudske zajednice. Nove tehnologije su tu, ali načini njihova korištenja te razvijanje samosvjesnog pojedinca koji će moći odlučivati o sebi, ali i o dobrobiti zajednice, umnogome je zadaća i moderne knjižnice, kao što smo ovim primjerima nastojali pokazati. Na tragu onoga što je antička zajednica imala u Agori, knjižnica se pokazuje upravo kao nezamjenjivo mjesto, susretnište – jedno od rijetkih koje danas može ostvariti ovaj ideal.

Ključne riječi: interakcija, komunikacija, virtualni prostor, društvene mreže, digitalno okruženje, mrežne stranice, nove tehnologije, promidžba knjižnice, javni prostor, tribine

Usluga rezervacije i provjere statusa građe u mrežnome katalogu Knjižnica grada Zagreba

Maja Bodiš

Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica

maja.bodis@kgz.hr

Tea Grašić Kvesić

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Tina Ujevića

tea.grasic.kvesic@kgz.hr

Ivan Jelić

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Božidara Adžije

ivan.jelic@kgz.hr

Sažetak

Novina koju je donijelo preoblikovanje mrežnoga kataloga, od objavljivanja 2013. godine, jest usluga provjere statusa građe dostupna članovima i korisnicima Knjižnica grada Zagreba. Cilj je bio omogućiti jednostavniji i učinkovitiji prijelaz od otkrivanja informacije do isporuke pronađene informacije krajnjemu korisniku i povezati tradicionalne usluge knjižnica s novim, modernim uslugama u skladu s potrebama korisnika mrežnog kataloga koji žele koristiti usluge knjižnice na daljinu.

Početakom 2017. godine napravljen je korak naprijed u poboljšanju usluga mrežnoga kataloga uvođenjem mogućnosti rezervacije zadužene knjižnične građe. Praktičnost ove usluge je nepobitna činjenica jer članovi Knjižnica grada Zagreba nisu ograničeni radnim vremenom Knjižnice, a knjižničarima je osigurana fleksibilnost u radu jer na upite mogu odgovarati kada za to u radnom danu imaju najviše

vremena. Informacija više nije ovisna o obliku ili fizičkoj lokaciji, a pristup internetu korisnicima nudi širinu dostupnih izvora kojima knjižnice jednostavno ne mogu parirati. Knjižnice u digitalnom dobu trebaju taj objektivni izazov pretvoriti u svoju prednost, otvarajući vrata novim korisnicima i koristeći svaku priliku za povećanje vidljivosti istančane dubine knjižničkoga fonda, svojega rada i napose same fizičke lokacije knjižnice.

Cilj izlaganja je kroz razvoj usluge rezervacije i provjere statusa u mrežnome katalogu prikazati kako je u Knjižnicama grada Zagreba prepoznata potreba razvoja novih, mrežno usmjerenih usluga koje omogućuju bolju vidljivost, a s time u vezi i veću fizičku posjećenost knjižnica u mreži.

Ključne riječi: Knjižnice grada Zagreba, mrežni katalog, rezervacija građe, provjera statusa građe, usluga na daljinu, mrežno usmjerena usluga

Promocija knjižničnih događanja i usluga je komunikacija s ciljem

Svjetlana Ciglar i Martina Domaćinović

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Vladimira Nazora
svjetlana.ciglar@kgz.hr, martina.domacinovic@kgz.hr

Sažetak

Praćenjem statistike posudbe knjižnične građe u Knjižnici Vladimira Nazora kroz posljednjih pet godina, primjećujemo kontinuirani rast usprkos smanjenoj nabavi zbog nedostatka financijskih sredstava. Rast posudbe knjiga pokušavamo objasniti snažnijom programskom

aktivnošću te oglašavanjem koje prepoznaje korisnika i prilazi mu skupno i pojedinačno, klasičnim putovima i koristeći nove tehnologije.

Uzevši u obzir da svaki kanal komunikacije ima svoje korisnike, proveli smo anketu kojom smo nastojali doznati koje informacijske kanale preferiraju naši korisnici te kako ih ojačati i proširiti.

Osluškujući moderna vremena, koristimo se novim tehnologijama. Na prvome su mjestu mrežne stranice KGZ-a koje pružaju brojne *online* usluge, predstavljaju projekte, ali istovremeno služe i oglašavanju. Prateći statistiku posjeta mrežnim stranicama, primijetili smo povećan posjet realnim knjižničnim prostorima.

Neizostavne su društvene mreže: Facebook stranica KGZ-a, YouTube kanali, WhatsApp grupe, virtualne izložbe... Od 2016. godine naše redovite korisnike informiramo putem newslettera. Ovaj način komunikacije pokazao se izvrsnim jer se korisniku obraćamo pojedinačno i nudimo mu pregled svih događanja u sljedećih mjesec dana.

Osnovna teza ovog izlaganja jest da smišljeno oglašavanje knjižničnih događanja i usluga različitim kanalima komunikacije, s naglaskom na korištenju novih medija i internetskog marketinga, kojim se obuhvaća širok krug potencijalnih korisnika, ali omogućava i personalni odnos s njima, bitno doprinosi i temeljnoj, klasičnoj usluzi knjižnica.

Promocija knjižničnih događanja i usluga je komunikacija s ciljem – u fokusu je popularizacija knjige i čitanja.

Ključne riječi: komunikacija, nove tehnologije, marketing, oglašavanje, društvene mreže, newsletter, promocija

Uloga knjižničara u izradi mrežnih stranica knjižnice

Draženka Robotić i Maja Klisurić

Gradska knjižnica Samobor

drazenkarobotic@gmail.com, maja.cvetkovic@gks.hr

Sažetak

Polazeći od idejne koncepcije knjižnice kao mjesta okupljališta stanovnika, mjesta susreta i simboličnih i stvarnih razmjera, mjesta na kojemu su jednako važni vidljivost, prisutnost i uključivanje korisnika, dostupnost, pristupačnost, informiranost i promidžba, usluga knjižnice koja u sebi sadrži sve navedeno upravo su mrežne stranice.

Mrežne stranice kao vizualni identitet knjižnice u virtualnome svijetu postale su imperativ za dobar marketing i kvalitetno i uspješno poslovanje. Ako imamo na umu da su ciljevi mrežnih stranica predstavljanje knjižnice, ponuda zbirki, pristup izvorima na daljinu, lakša komunikacija s korisnicima te privlačenje novih korisnika, onda je utjecaj knjižničara važan.

Promatramo li mrežne stranice kao komunikacijsko sredstvo uz koje se vezuje formiranje korisničkih skupina koje će primati određene informacije, biti na vrijeme obaviještene i kvalitetnije koristiti knjižnične usluge, onda su osnovne karakteristike kvalitetne mrežne stranice dostupnost i dobra pretraživost te privlačan i primjeren dizajn.

Informacije se moraju ažurirati redovito i na vrijeme te moraju biti obavijesne, stoga je ponovno knjižničar u centru svega. Postavlja se pitanje koliko i kako knjižničar odlučuje u odabiru softvera i o samom izgledu stranica, a koliko je samo osoba koja ažurira podatke.

Pokušat ćemo odgovoriti na pitanje je li važno da knjižnice i knjižničari imaju utjecaja na odabir softvera i na izgled stranica na primjeru Gradske knjižnice Samobor, uspoređujući staro i novo mrežno mjesto Knjižnice.

Ključne riječi: vizualni identitet knjižnice, komunikacijsko sredstvo, dostupnost, redovitost, ažuriranost

Istraživanje opće informiranosti te educiranje korisnika o *online* uslugama Narodne knjižnice „Petar Preradović“ u Bjelovaru

Slaven Pejić

Narodna knjižnica „Petar Preradović“ Bjelovar

spejic31@gmail.com

Sažetak

Rad se temelji na anketi provedenoj tijekom prosinca 2016. godine na reprezentativnom uzorku od 100 ispitanika Studijskog odjela Narodne knjižnice „Petar Preradović“ u Bjelovaru, što čini 10% populacije koja koristi usluge Studijskog odjela. Od toga su studenti najzastupljeniji sa 60%, srednja škola s 20%, visoko obrazovani s 15% te ostali građani s 5%. Istraživanje je provedeno uz pomoć anketnog upitnika, u kojemu su se tražile informacije o frekventnosti posjete Knjižnici, vrsti najčešće korištene građe, korištenju interneta te uslugama zasnovanima na istom te jesu li voljni sudjelovati u edukacijama čiji bi cilj bio upoznati ih s knjižničnim uslugama koje se temelje na mrežnoj tehnologiji.

Cilj je anketiranja bio utvrditi stvarno stanje upućenosti korisnika u usluge koje pruža Studijski odjel.

Na osnovi ankete, koja je bila putokaz, organizirale su se edukacije na kojima su se korisnici upoznali s *online* uslugama koje pruža Studijski odjel. Nakon završetka edukacije korisnici bi dobili na ispunjavanje anketni upitnik u kojemu bi izrazili svoje dojmove te se izjasnili je li im edukacija koristila i u kojoj mjeri. Nadalje, izražavali su mišljenje o tome jesu li usluge koje knjižnica pruža za njih korisne te hoće li ih u budućnosti koristiti.

U konačnici je cilj bio poboljšati korištenje kompletnih resursa, što je moguće postići uz stručnu edukaciju korisnika.

Ključne riječi: edukacija korisnika, elektronički izvori, studijski odjel knjižnice, knjižnične *online* usluge

Središnja manjinska knjižnica u digitalnome prostoru

Katarina Todorcev Hlača

Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica

katarina.todorcev@kgz.hr

Sažetak

Središnja manjinska knjižnica osvaja digitalni prostor prije svega zbog svoje zadaće pružanja usluga korisnicima izvan sjedišta u matičnoj narodnoj knjižnici, što podrazumijeva komunikaciju s korisnicima, *online* rezervaciju, digitalizaciju zavičajne zbirke i izdanja koja izlaze u Hrvatskoj u malim nakladama, izradu i plasman virtualnih uradaka (bilten, izložba, posjet knjižnici, snimka događaja), nabavu i korištenje e-knjiga te njihovu dostupnost.

Osvajanje digitalnog prostora manjinskoj knjižnici je prije preduvjet opstanka nego pomodna suvremena tendencija. S druge strane, za razliku od narodnih knjižnica kojima je bitno da podatci koji se inače nalaze na različitim mjestima budu lako su dostupni na jednome mjestu, za manjinske knjižnice vrijedi upravo suprotno: podatci koji se prikupljaju na jednome mjestu, trebaju biti dostupni korisnicima u cijeloj Hrvatskoj.

U svrhu potvrde koliko uspješno danas manjinske knjižnice koriste mnogobrojne digitalne mogućnosti, bilo je provedeno anketiranje voditelja te su stvoreni zaključci iz kojih je razvidno u kojem smjeru mreža manjinskih knjižnica mora djelovati da bi sve središnje manjinske knjižnice mogle zajedno napredovati prema povezivanju u jednu aplikaciju preko portala narodnih knjižnica i mrežne stranice HKD-a te izdavati publikacije u digitalnom obliku.

Ključne riječi: središnja manjinska knjižnica, digitalni prostor, virtualni uradak, dostupnost podataka, digitalizacija izdanja, zajednička aplikacija

Koncept multikulturalnosti kao smjer razvoja narodnih knjižnica

Jasmina Milovčić i Vedrana Kovač Vrana
Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac
jasmina@gkka.hr, vedrana@gkka.hr

Irena Muc
Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Slovenija
irena.muc@nm.sik.si

Sažetak

Vijeće Europe ističe nezaobilaznu ulogu interkulturnog dijaloga, koji omogućuje prevladavanje podjela te priznavanje različitih identiteta. Budućnost kulturnih politika Europske unije temelji se na multikulturalizmu i interkulturnom dijalogu, koji spadaju u prioriteta područja europske kulturne strategije. Smjer razvoja europske kulturne politike jest dinamika kulturne razmjene, a ne puko supostojanje različitih kultura.

U tom smjeru djeluje i Središnja knjižnica Slovenaca u RH, jedna od deset knjižnica nacionalnih manjina, koja djeluje u okviru Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ u Karlovcu.

U izlaganju želimo predstaviti program koji provodimo s Knjižnicom Mirana Jarca Novo Mesto, našom dugogodišnjom partnerskom knjižnicom, s kojom zajednički realiziramo mnoge programe s područja multikulturalnosti. Riječ je o programu Potpore razvoja knjižnične djelatnosti u susjednim zemljama, u ovom slučaju programi koji se tiču Slovenaca u Republici Hrvatskoj. Program se provodi već drugu godinu zaredom, a financijski ga podupire Ministarstvo kulture Republike Slovenije. Ključni ciljevi ovoga programa su: omogućiti pristup

knjižničnoj građi i uslugama za Slovence u inozemstvu, razvijati kulturu čitanja i informacijsko opismenjavanje te poticati stručnu suradnju s knjižnicama u prekograničnom području.

Ključne riječi: multikulturalizam, kulturna razmjena, prekogranični razvoj, kultura čitanja, informacijska pismenost

Knjižnica Sesvete kroz suradničke projekte

Ivan Babić

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Sesvete

ivan.babic@kgz.hr

Iva Klak Mršić

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Jelkovec

iva.klak.mrsic@kgz.hr

Keti Krpan

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Selčina

keti.krpan@kgz.hr

Sažetak

Projekt Knjižnica grada Zagreba „Ja čitam“ pokrenut je početkom ove godine u suradnji s Gradom Zagrebom, a sa svrhom poticanja čitanja djece i mladih od samog rođenja. U prvoj fazi provedbe projekta Knjižnice grada Zagreba i Grad Zagreb omogućili su svoj djeci i mladima do 15 godina starosti besplatan upis u mrežu knjižnica, u skladu sa Strategijom Knjižnica grada Zagreba 2014. – 2020.

U izlaganju ćemo pokazati nekoliko programa i projekata koje, u suradnji s različitim segmentima civilnoga društva, knjižnice provode

s namjerom promicanja čitanja. Projekt pokrenut 2001. godine pod nazivom Kulturni četvrtak u Sesvetama danas podrazumijeva ove aktivnosti: Sesevski pjesnički maraton, Stihotron, Čitateljski klub – Čitafora, Moja himna, Pisanje i knjižničari, Po Sesvetama i sesevskom prigorju, Književni kulturni lift. Uz kontinuirane aktivnosti na odjelima za djecu i mlade, kao i na odjelima za odrasle, knjižnice su se uključile u dodatne projekte i partnerstva.

U izlaganju će se prikazati utjecaj novoga projekta Knjižnica grada Zagreba „Ja čitam“ na broj korisnika Knjižnice prema podacima iz polugodišnjeg izvještaja o radu Knjižnica grada Zagreba za 2017. godinu, a u usporedbi s podacima iz prošle godine.

Svrha rada je pružiti bolji uvid u specifičnosti funkcioniranja mreže knjižnica, važnost međuknjižnične suradnje te utjecaj na navike i zadovoljstvo korisnika koji knjižnice prepoznaju kao dostupne ustanove znanja, kulturne raznolikosti i stvaralačkog izraza, ali također i kao prostor smislenog provođenja slobodnog vremena s mogućnostima za cjeloživotno učenje.

Ključne riječi: Knjižnice grada Zagreba, poticanje čitanja, knjižnične usluge, korisnici

Nacionalna kampanja “Čitaj mi!” – rezultati i utjecaj na zajednicu

Kristina Čunović

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“, Karlovac

kristina@gkka.hr

Danijela Petrić

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

danijela@knjiznica-koprivnica.hr

Sažetak

Istraživanje Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež HKD-a, provedeno 2011. godine, ukazuje na to da hrvatske knjižnice sve intenzivnije razvijaju usluge za bebe i djecu rane dobi i njihove roditelje, počevši od besplatnog članstva za bebe, predavanja za roditelje, igroteka, programa za bebe i roditelje do suradnje s drugim organizacijama i stručnjacima. Knjižnice također surađuju s mnogobrojnim stručnjacima u lokalnoj zajednici, rodilištem i pedijatrima, no zajedničke aktivnosti proširile su se tek pokretanjem kampanje „Čitaj mi!“, prve nacionalne kampanje za poticanje čitanja naglas djeci od rođenja.

Hrvatski dječji knjižničari, svjesni koliko su rana i obiteljska pismenost važni temelji za budućnost svakoga djeteta, u posljednje četiri godine usmjeravaju mnogobrojne usluge i aktivnosti u kampanji k suradnji obitelji i knjižnice. U akcijama i događanjima kampanje, u kojima je sudjelovalo više od četrdeset tisuća djece i roditelja, organizirane su izložbe kvalitetnih slikovnica na dječjim odjelima, predavanja za roditelje o važnosti čitanja naglas, čitanja priča za laku noć na lokalnim radio-postajama, čitanja priča u knjižnicama (bajkaonice,

obiteljske pričaonice, čitanje priča na stranim jezicima i sl.) i gradskim trgovima, otvorene su brojne male knjižnice (libroteke, zbirčice) u dječjim vrtićima i pedijatrijskim ambulantomama, a knjižnice bilježe porast upisa predškolske djece. U kampanji „Čitaj mi!“ ističemo da je međuinstitucionalna suradnja od presudne važnosti jer samo organiziran, sveobuhvatan i dobro osmišljen rad šire zajednice s obiteljima može pridonijeti sustavnom razvoju rane pismenosti. Boljoj povezanosti svih sudionika u poticanju čitanja djeci od najranije dobi uvelike je doprinijela i promocija Kampanje putem društvenih mreža. Izrađene su Facebook i Twitter stranice Kampanje te mrežna stranica na kojoj, pored knjižničara, sve aktivnosti vezane uz poticanje čitanja objavljuju i odgojitelji, zdravstveni djelatnici i drugi suradnici Kampanje. Zahvaljujući poveznicama na mrežnim stranicama knjižnica širom Hrvatske, Kampanja je dostupnija ne samo stručnim suradnicima već i roditeljima.

Aktivnosti kampanje pridonose kvaliteti života djece i roditelja u Hrvatskoj zahvaljujući inovativnosti, volonterskom angažmanu i zajedničkoj suradnji stručnjaka Hrvatskoga knjižničarskog društva, Hrvatskoga pedijatrijskog društva, Hrvatskoga čitateljskog društva, Hrvatske udruge istraživača dječje književnosti, Hrvatskoga logopedskog društva i UNICEF-a s ciljem da se promicanje rane pismenosti i kulture čitanja u obiteljima kontinuirano provodi i u nadolazećim godinama. Vrijednost kampanje „Čitaj mi!“ pokazuje i nominacija za najprestižniju međunarodnu nagradu u svijetu dječje knjige: Astrid Lindgren Memorial Award – ALMA 2017.

Ključne riječi: rana pismenost, nacionalna kampanja, čitanje naglas, međuinstitucionalna suradnja

Kamra – digitalizirana kulturna baština slovenskih regija (2006. – 2016.) – pregled

Srečko Maček, Robert Ožura i Andreja Videc

Osrednja knjižnica Celje

srecko.macek@knjiznica-celje.si, robert.ozura@knjiznica-celje.si

andreja.videc@knjiznica-celje.si

Sažetak

Portal Kamra pokrenut je 2006. godine suradnjom Nacionalne i sveučilišne knjižnice (NUK), slovenskih regionalnih knjižnica i Udruge narodnih knjižnica Slovenije. Osmišljen je kao četverogodišnji projekt (2004. – 2008.), financiran od strane Ministarstva kulture Republike Slovenije, koje i danas financira troškove upravljanja, uredništva i razvoja portala.

Godine 2007. partneri su utemeljili konzorcij Kamra. Radna grupa projekta brinula je o razvoju portala i zajedno s regionalnim urednicima sklapala partnerstva između knjižnica, muzeja, arhiva, itd. Konzorcij je djelovao do kraja 2010. godine, a od 2011. upravljanje portalom preuzima Središnja knjižnica Celje, u kojoj je i sada glavno uredništvo.

Zajedno s urednicima u regijama i suradnicima različitih institucija brine se o razvoju portala i koordinira objavljivanje novih sadržaja. Nadzorni odbor, u kojemu su direktori knjižnica i predstavnik Udruge narodnih knjižnica Slovenije, nadzire cjelokupan projekt.

Uspostava zavičajnog portala Kamra odaziv je na potrebe zajednice u kojoj djeluju slovenske narodne knjižnice i njihove zavičajne zbirke. Istovremeno je ovo prvi zajednički projekt regionalnih narodnih knjižnica, koji povezivanjem slovenskih knjižnica, muzeja, arhiva i

drugih institucija i pojedinaca u regiji, nudi korisnicima bogate i valjane zavičajne informacije na jednome mjestu.

Portal omogućuje slobodni pristup uz odgovarajuće metapodatke o digitaliziranoj građi: tekstovi, slike, video i audiomaterijali. Građa objavljena na portalu Kamra dostupna je na mrežnim stranicama Europeane (Europska digitalna knjižnica).

Korisnici mogu i sami aktivno sudjelovati objavljivanjem na portalu, u tzv. Albumu Slovenije, gdje mogu nakon jednokratne registracije i sami objavljivati digitalne kopije fotografija sačuvanih u obiteljskim albumima, pisma, dokumente i ostale predmete građana Slovenije, iseljenika kao i onih koji žive u susjedstvu izvan granica matične domovine.

Posjećenost portala u stalnome je porastu. Godine 2012. zabilježen je 242.701 posjet koji su krajem 2016. godine narasli na 1.095.519. Korisnicima je dostupno 25.497 digitaliziranih objekata, uključenih u 445 digitalnih zbirki.

Celjska knjižnica u partnerstvu s lokalnim tiskanim medijima radi na kontinuiranoj promociji portala Kamra.

Ključne riječi: zavičajne zbirke, digitalizacija, mrežni portali, Kamra, središnje regionalne knjižnice

Portal narodnih knjižnica: od informacije do okupljališta

Dunja Seiter-Šverko

Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica

dunja.seiter.sverko@kgz.hr

Boris Badurina

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet

Odsjek za informacijske znanosti

boris.badurina@ffos.hr

Sažetak

Portal narodnih knjižnica (www.knjiznica.hr) suradnički je nacionalni projekt narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj koji koordiniraju Knjižnice grada Zagreba. Financijsku potporu Portalu pruža Ministarstvo kulture.

Prvo predstavljanje Portala 2006. godine temeljilo se na zaključcima i dogovorima koordinacije ravnatelja narodnih knjižnica o bržoj i učinkovitijoj informatizaciji u narodnim knjižnicama, a Portal je imao zadaću pružiti informacije o narodnim knjižnicama u Hrvatskoj i za njih kroz sljedeće module: adresar, vijesti, dokumenti, primjeri dobre prakse, izdanja. Deset godina nakon prvog predstavljanja, tijekom 2016. godine, redefiniran je sadržaj te su dodani novi moduli kroz koje je pojačana funkcionalnost Portala. U sadržajnom smislu, on uz adresar svih narodnih knjižnica u Hrvatskoj, po prvi puta okuplja zavičajne zbirke narodnih knjižnica u RH, postaje jedinstveno, nacionalno pristupno mjesto digitalnim zbirkama narodnih knjižnica, uspostavlja infocentar koji upućuje na linkove s informacijama o zapošljavanju, obrazovanju i sl. knjižničara u narodnim knjižnicama te organizira i

informacije o značajnim projektima koji se u njima odvijaju. Tijekom 2017. godine Portal nastavlja uspostavljati nove sadržaje koji su od važnosti za mjesto i ulogu narodnih knjižnica te će se i dalje razvijati prema kreativnome virtualnom okupljalištu.

S obzirom na to da novi sadržaji zahtijevaju i novi dizajn, bilo je potrebno mijenjati ga i prilagoditi novim tehnološkim mogućnostima. Portal je u 2017. godini sadržajno organiziran na novi način sa željom da navigacija kroz sadržaj bude jednostavnija. Redizajnom se željelo postići izgled modernoga informacijskog portala suvremenoga dizajna s nizom funkcionalnosti koje pružaju mogućnost lakše i brže objave informacija korisnicima. Poboļjšani Portal nastavlja ulogu izgradnje jedinstvenoga pristupnog mjesta uslugama i informacijama o narodnim knjižnicama u Republici Hrvatskoj.

Ključne riječi: portal, narodne knjižnice, mrežne stranice, katalog, digitalne zbirke, zavičajne zbirke

Središnji sustav za narodne knjižnice: upravljanje i distribucija mrežnih sadržaja

Dunja Marija Gabriel, Dragana Koljenik i Filip Lončar
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
dgabriel@nsk.hr, dkoljenik@nsk.hr, floncar@nsk.hr

Sažetak

Glavna svrha *Središnjeg sustava za narodne knjižnice* (SSNK – <http://knjiznice.nsk.hr/>) je povećanje prisutnosti, vidljivosti, dostupnosti i umrežavanja narodnih knjižnica na području Republike Hrvatske na internetu.

Sustav je zamišljen kao središnja, interaktivna i modularna mrežna platforma s dvojnou funkcijom, za razmjenu sadržaja o knjižnicama i u knjižnicama. S jedne strane će se time omogućiti zajednički sadržaji koji se putem agregatora okupljaju na *frontendu*, a s druge strane pružiti mogućnost svakoj uključenoj knjižnici za vlastito uređivanje multimedijских sadržaja. Tako će se stvoriti poveznica između lokalnog i globalnog sadržaja unutar narodnih knjižnica umjesto dosadašnje neujednačenosti knjižnica u pogledu korištenja, distribucije i upravljanja internetskim sadržajima.

Projekt SSNK zamišljen je u dvije faze. Prva faza obuhvaća izradu mrežnih stranica knjižnica koje ju nemaju (od strane NSK) te edukaciju knjižničara o održavanju i ažuriranju mrežne stranice putem izravne (terenske) kao i *online* edukacije.

Druga faza projekta uključuje redizajn postojeće mrežne stranice Sustava kako bi se putem nje mogla ostvariti opća svrha projekta i implementirati specifični ciljevi (povećanje prisutnosti i vidljivosti knjižnica na mreži, povećanje informatičke pismenosti knjižničara, promocija knjižnica, razmjena informacija i sadržaja, održivost Sustava).

SSNK ne kolidira nego se nadopunjuje s portalom *Knjižnice.hr* (<http://www.knjiznica.hr/>) jer je programski i sadržajno višerazinski te predstavlja odgovor na poticaj portala za izradu mrežnih stranica narodnih knjižnica.

Primarna skupina korisnika Sustava su narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, ali i druge knjižnice, kao i šira javnost zainteresirana za teme hrvatskog i svjetskog knjižničarstva.

U izlaganju će se prikazati faze provedbe projekta SSNK, analiza

stanja mrežnih stranica narodnih knjižnica u Sustavu i izvan Sustava te struktura i funkcionalnosti Sustava kroz opću svrhu, specifične ciljeve, rezultate i aktivnosti.

Ključne riječi: Središnji sustav za narodne knjižnice, izrada mrežnih stranica, umrežavanje, vidljivost, edukacija knjižničara

Razvoj suvremenoga integriranoga informacijskoga knjižničnog sustava: praktična iskustva Knjižnice Augusta Cesarca

Višnja Cej

Knjižnice grada Zagreba

visnja.cej@kgz.hr

Aleksandra Cvitković i Tomislav Silić

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Augusta Cesarca

aleksandra.cvitkovic@kgz.hr, tomislav.silic@kgz.hr

Sažetak

Ovo izlaganje će prikazati praktična iskustva pilot-projekta RFID informacijskoga knjižničnog sustava Knjižnica grada Zagreba. Provodi se u Knjižnici Augusta Cesarca u Šubićevoj ulici, koja je prva narodna knjižnica u Hrvatskoj opremljena tom tehnologijom. Postojeći knjižnični informacijski sustav, u kojemu su isključivo korištene bar-kod naljepnice, bilo je potrebno prilagoditi radu s RFID tehnologijom. Praktična knjižničarska iskustva programerima su bila izuzetno važna u izradi i doradivanju novoga knjižničnoga informacijskog sustava, koji može istovremeno raditi i s bar-kod i s RFID naljepnicama. Također,

izlaganje prikazuje iskustva u izradi Sustava upravljanja korisničkim računalima te Sustava upravljanja ispisima. Ti su sustavi izrađeni za rad knjižnica s brojnom računalnom opremom i frekventnim korištenjem te značajno minimiziraju troškove i potencijalne probleme. Danas su sva tri sustava integrirana i u potpunoj funkciji te su za njih napravljene upute za korištenje. Evaluacijom njihova rada i dugotrajnim testiranjem zaključili smo da oni značajno doprinose učinkovitijem i kvalitetnijem radu knjižnice. Novi RFID knjižnični sustav do sada je implementiran u tri knjižnice mreže Knjižnica grada Zagreba. Sustavom upravljanja i administriranja korisničkih računala i Sustavom upravljanja ispisom opremljene su sve knjižnice mreže KGZ-a kao i Gradska knjižnica Marka Marulića u Splitu sa svojim ograncima.

Ključne riječi: RFID tehnologija, informacijska tehnologija, mrežni informacijski knjižnični sustav, sustav upravljanja korisničkim računalima, sustav upravljanja ispisom, mreža narodnih knjižnica

Pitajte korisnike – evaluacija *online* referentne usluge hrvatskih narodnih knjižnica

Jagoda Ille

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Medveščak
jagoda.ille@kgz.hr

Ivana Faletar Horvatić

Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica
ivana.faletar@kgz.hr

Boris Badurina

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet
Odsjek za informacijske znanosti
boris.badurina@ffos.hr

Sažetak

Pitajte knjižničare je referentna *online* usluga koja uspješno djeluje već četrnaestu godinu kroz suradnju 19 hrvatskih narodnih knjižnica. Svojim postojanjem doprinosi boljoj vidljivosti narodnih knjižnica u elektroničkom okruženju i djeluje kao spona između djelatnika narodnih knjižnica svih hrvatskih regija te predstavlja jedan od najdugovječnijih i najpozitivnijih primjera suradničkih projekata narodnih knjižnica u Hrvatskoj.

Tijekom godina projekt se predstavljao s različitim aspektima, no u ovom izlaganju autori po prvi puta namjeravaju predstaviti rezultate istraživanja kojemu je cilj ispitati obostrano zadovoljstvo odgovorom i očekivanja od strane korisnika i diplomiranih knjižničara-informatora, koji su putem mrežno dostupnih obrazaca evaluirali isto pitanje, odnosno odgovor. U razdoblju od sredine travnja do sredine srpnja svim korisnicima koji su zaprimili odgovor na postavljeno pitanje te ispunili Obrazac za evaluaciju ponuđena je mogućnost da putem mrežno

dostupnog upitnika opširnije ocijene brzinu, kvalitetu, relevantnost i zadovoljstvo zaprimljenim odgovorom. Odmah nakon zaprimanja korisničke evaluacije vezane uz određeni odgovor, informator koji je odgovorio na evaluirano pitanje bio je zamoljen da putem mrežno dostupnog upitnika odgovori na pitanja ekvivalentna korisničkim. Na ovaj način moguće je usporediti očekivanja korisnika i informatora u odnosu na isti upit odnosno ispitati postoje li razlike među njima.

Autori istraživanja očekuju da će rezultati, koji će poslužiti i za daljnji razvoj usluge, potvrditi obostrano zadovoljstvo: i korisnika koji postavlja zahtjevan upit, i informatora koji vještinama pretraživanja relevantnih izvora pokušava korisniku pružiti kvalitetan odgovor.

Ključne riječi: Pitajte knjižničare, *online* referentna usluga, zadovoljstvo korisnika, evaluacija usluge

Umrežavanje sudionika kampanje „I ja želim čitati!“ na nacionalnoj razini korištenjem društvene mreže Facebook

Željka Miščin

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Marina Držića
zeljka.miscin@kgz.hr

Maja Popović i Maela Rakočević Uvodić
Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica
maja.popovic@kgz.hr, maela.rakocevic@kgz.hr

Sažetak

Zbog suvremenijeg načina predstavljanja rada, knjižnice, osobito narodne, prilagođavaju se različitim grupama korisnika i potrebama društva svojim knjižnim fondom, programima i aktivnostima te

pridonose informiranju, obrazovanju i senzibiliziranju šire zajednice. Unazad nekoliko godina Facebook je postao toliko popularan da mjesečno broji više od 1,86 milijardi aktivnih korisnika. Do važnih i zanimljivih informacija oni uglavnom dolaze putem *Facebook news feeda*, za razliku od tradicionalnog posjećivanja portala s vijestima, stoga ne čudi da se privatni i javni sektor danas okreću viralnom marketingu. Upravo se na ovaj vid promidžbe oslonila i Nacionalna kampanja za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati!“. Kao jedan od najpopularnijih vidova *online* komunikacije, otvorena je Facebook stranica Kampanje. S obzirom na to da uspješnost Facebook kampanja ovisi o vrsti sadržaja koji se kreira, on mora biti kratak i zabavan kako bi postao viralan. Sâmi tekstovi prikladno oblikovani za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom zahtijevaju da rečenice budu kratke i informativne te je izbor Facebooka stoga bio logičan. Mogućnost brzog uključivanja svih zainteresiranih dionika te što usmjerenijeg dopiranja do ciljne skupine neki su od brojnih razloga zbog kojih je Facebook odabran kao sredstvo, ali i alat za praćenje i evaluaciju uspješnosti Kampanje. Stranica egzistira kao živi organizam koji se svakodnevno mijenja i raste pod utjecajem onih koji ju prate i njezina uredništva koje nastoji biti ukorak s potrebama i zahtjevima ciljne publike te događanjima i aktivnostima vezanim uz Kampanju. Svakodnevno se kreiraju sadržaji koji destigmatiziraju osobe sa spomenutim teškoćama, pružaju se informacije o provedenim događanjima, predstavljaju se knjige o disleksiji i građa prilagođena osobama s disleksijom te zanimljivosti vezane uz teškoće čitanja i disleksiju. Također se prate aktivnosti drugih ustanova i istaknutih pojedinaca koji se bave sličnom tematikom. Tijekom prvih 6 mjeseci rada Facebook stranice Kampanje, objave su doprle do ustanova (dječji vrtići, osnovne i srednje škole, školske knjižnice, učenički domovi,

fakulteti, narodne knjižnice, udruge i dr.) i pojedinaца (*people reached*) iz Hrvatske, BiH, Njemačke, Srbije, Austrije, Slovenije, SAD-a, Švicarske, Ujedinjenog Kraljevstva, Crne Gore, Australije, Švedske, Italije, Kanade te još niza drugih zemalja. Facebook je, osim kao platforma za Kampanju, bio i glavna poveznica s osobom iz javnog života koja je usprkos svojoj disleksiji postala uspješna te je posredstvom Facebooka napravljen i objavljen intervju. Po isteku godine dana mjerit će se uspješnost Kampanje te analizirati doseg objava kroz detaljnu analitiku koju pruža Facebook, od pregleda pojedinih objava do profila korisnika koji prate njezin rad.

Ključne riječi: društvene mreže, Facebook, kampanja „I ja želim čitati!“, narodne knjižnice, umrežavanje

Lokalno umrežavanje u kampanji „I ja želim čitati“: model Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica

Dijana Sabolović-Krajina

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

dijana@knjiznica-koprivnica.hr

Sažetak

Cilj izlaganja je ukazati na važnost lokalnog umrežavanja knjižnice s ustanovama, udrugama i pojedincima u provedbi Nacionalne kampanje za osobe s teškoćama čitanja „I ja želim čitati“. Poseban naglasak je na aktivnostima zagovaranja kao alatom u provedbi tih knjižničnih nastojanja na primjeru njihova osmišljavanja i provedbe u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica. Ova knjižnica ima dugogodišnju tradiciju u informiranju, educiranju i senzibiliziranju stručne i najšire

javnosti za potrebe osoba s teškoćama čitanja i disleksijom na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Njezini petnaestogodišnji sustavni i kontinuirani napori prvenstveno su usmjereni na implementiranje i provedbu knjižničnih usluga za slijepe i slabovidne osobe te djecu s disleksijom.

Nacionalna kampanja za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati!“, koja se provodi u razdoblju rujan 2016. – rujan 2017., otvorila je koprivničkoj knjižnici novu perspektivu na mogućnosti fizičkog i virtualnog umrežavanja s drugim ustanovama, udrugama i pojedincima, prvenstveno u lokalnoj zajednici. Osmišljen je zagovarački plan sa sljedećim stepenicama: određivanje ciljeva, ciljane skupine, partnera i dionika, osmišljavanje aktivnosti, mjere vidljivosti i promidžbe te evaluacija.

Primarni ciljevi lokalnog umrežavanja su: 1. nastaviti s informiranjem, educiranjem i senzibiliziranjem javnosti o problemima i potrebama osoba s teškoćama čitanja i disleksijom, 2. pojačati vidljivost knjižnice i njezinih resursa u potpori osobama s teškoćama čitanja i disleksijom, 3. poboljšati međuinstitucionalnu suradnju povezivanjem lokalnih stručnjaka različitog profila koji će međusobno jačati svoje kompetencije i znanja kako bi učinkovitije pomagali osobama s teškoćama čitanja i disleksijom, prvenstveno djeci i mladima, 4. pružati podršku i savjetodavnu pomoć obiteljima, učiteljima i odgajateljima. *Ciljane skupine* su: 1. djeca i mladi, 2. roditelji, obitelj; 3. učitelji, nastavnici, odgajatelji; 4. donositelji političkih odluka i najšira javnost. *Partneri* su dječji vrtići i škole, a *dionici* udruge, Grad Koprivnica i Koprivničko-križevačka županija. *Aktivnosti* su izložbe, predavanja, radionice, savjetovanja, tribine. *Vidljivost i promidžba* lokalnih napora u provedbi nacionalne kampanje postižu se korištenjem tiskanih i

elektroničkih medija te promotivnim materijalima (letcima, plakatima, straničnicima). *Evaluacija* je interna (knjižnice s partnerima) i eksterna (provođenjem *online* upitnika i ispunjavanjem evaluacijskih listića sudionika aktivnosti).

Prezentirani model lokalnog umrežavanja Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica u provedbi nacionalne kampanje „I ja želim čitati!“ može poslužiti drugim knjižnicama u Hrvatskoj i inozemstvu kao primjer osiguravanja održivosti knjižnične usluge za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom i nakon završetka kampanje.

Ključne riječi: zagovaranje, narodna knjižnica, lokalno umrežavanje, Nacionalna kampanja za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati“, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

“U novoj zgradi gradske knjižnice želim ... “ – uloga društvenih mreža u zagovaranju knjižnice

Ljiljana Vugrinec

Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

ljiljana@knjiznica-koprivnica.hr

Sažetak

Knjižnica i čitaonica Fran Galović Koprivnica županijska je matična knjižnica na području Koprivničko-križevačke županije. Ukupan prostor kojim raspolaže u vlastitoj zgradi je 1058 m² ili svega 32% minimalne veličine propisane Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Neodgovarajući prostor nije samo nedostatan već i nepristupačan korisnicima s teškoćama u kretanju. To sve više utječe

na kvalitetu usluga i zadovoljstvo korisnika te onemogućuje daljnji razvoj Knjižnice.

Kako bi Knjižnica i dalje mogla ostvarivati svoju ulogu u zajednici kao svima pristupačno središnje mjesto susreta, druženja, informiranja, učenja i istraživanja, gradska uprava donijela je odluku da će se graditi nova gradska knjižnica. Utvrđena je lokacija na kojoj će se graditi, a ideja je da sama knjižnica bude smještena u sklopu većega, Multimedijalnog centra s različitim sadržajem. U očekivanju priprema za izradu projektne dokumentacije za novu knjižničnu zgradu, Knjižnica je pozvala građane da se uključe u osmišljavanje njezina koncepta i sadržaja. Tijekom ljeta 2016. godine u Knjižnici je provedeno anketiranje korisnika, ali i svih drugih zainteresiranih građana pod nazivom „U novoj zgradi gradske knjižnice želim...“. Kao kanal za komunikaciju s korisnicima i građanima tijekom provođenja ankete te za posredovanje rezultata ankete prema javnosti korištena je društvena mreža Facebook.

Građani su odlično prihvatili ponuđenu mogućnost aktivnog uključivanja u osmišljavanje sadržaja buduće knjižnice i gradskoga Multimedijalnog centra. U anketiranju je sudjelovalo oko 250 djece, mladih i odraslih, starijih sugrađana i osoba s invaliditetom, pripadnika nacionalnih manjina i dr., a prikupljeno je više od 400 prijedloga i želja o konceptu buduće knjižnične zgrade.

Anketa je dala potvrdu knjižničarima da su „na istom tragu“ sa svojim korisnicima, tj. da dobro prepoznaju potrebe i očekivanja građana od knjižnice. Uočena je znatna podudarnost između prijedloga sadržaja nove knjižnice kakve predlažu građani Koprivnice s idejama samih knjižničara i njihovim prijedlozima, na temelju konceptata suvremenih europskih i svjetskih knjižnica.

Cilj je izlaganja prikazati metodologiju provođenja ankete, opisati uzorak i dobivene rezultate te zaključke anketiranja, kao i koristi za zagovaranje knjižnice u javnosti koje su proizašle iz same akcije.

Ključne riječi: zagovaranje knjižnica, društvene mreže, nova zgrada knjižnice, anketiranje korisnika, Koprivnica, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“

Nova Gradska knjižnica u Zagrebu – očekivanja

Ivančica Đukec Kero i Kristina Krpan
Knjižnice grada Zagreba – Matična služba
ivancica.dukec@kgz.hr, kristina.krpan@kgz.hr

Ismena Meić
Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica
ismena.meic@kgz.hr

Sažetak

Nova zgrada Gradske knjižnice u Zagrebu promišljeno je i stručno planirana kao kulturna i turistička atrakcija, ali i kao nužno središte metropole koje ima potencijala biti prepoznato na karti kao infrastruktura digitalnog i kreativnoga grada, koje egzistira u virtualnom i fizičkome prostoru, koje je smješteno na atraktivnoj lokaciji u urbanome središtu, koje ima i svoju baštinsku prošlost i koje će postati pokretač događanja u gradu i prepoznatljivo mjesto na kojemu se rađaju inovacije i ideje, ukida siromaštvo, nedostupnost i nezaposlenost, gdje se rađaju projekti koji doprinose ukupnom ekonomskom rastu, prosperitetu i prepoznatljivosti naše metropole.

Projekt nove Gradske knjižnice temelji se na IFLA-inim Smjericama za narodne knjižnice, Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj te ISO TR/11219:2012. U *Programskoj osnovi za novu Gradsku knjižnicu u Zagrebu* (2014.) obrazložene su potrebe njezinih bogatih zbirki, među ostalim i one najvrjednije, zavičajne, njezinih djelatnika i korisnika, te su iskazani kvadrati koje građani metropole zaslužuju, a standardi propisuju. Argumenti su potkrijepljeni i brojčanim pokazateljima o potrebnim uvjetima, veličini i kvaliteti oblikovanja i povezivanja unutarnjih i vanjskih prostora. Gradska knjižnica je kroz spomenutu *Programsku osnovu* opisana kao mjesto kreativnosti koje ima važnu ulogu u podupiranju urbanoga razvoja i stvaranju zelenoga, pametnog grada.

Kroz izlaganje će se predstaviti kakvi su pomaci oko nove zgrade postignuti u posljednjih godinu dana. Isto tako, pripremiti će se rezultati istraživanja na temu što naši korisnici očekuju od nove središnje gradske knjižnice. Namjera autorica je pokazati kako će u novoj Gradskoj knjižnici svaki građanin naći svoje mjesto.

Ključne riječi: Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica, narodne knjižnice, korisnici – očekivanja, istraživanje

Javno zagovaranje narodnih knjižnica kao ključnih partnera u postizanju ciljeva UN-ove Agende 2030. za održivi razvoj

Edita Bačić, Alemka Belan-Simić, Ivančica Đukec Kero

Ivana Faletar Horvatić i Davorka Pšenica

Hrvatsko knjižničarsko društvo – Komisija za javno zagovaranje
edita@pravst.hr, alemka.belan.simic@kgz.hr, ivancica.dukec@kgz.hr,
ivana.faletar@kgz.hr, dpsenica@nsk.hr

Gorana Tuškan

Hrvatsko knjižničarsko društvo – Komisija za narodne knjižnice
gtuskan@gk-opatija.hr

Sažetak

Komisija za javno zagovaranje Hrvatskoga knjižničarskog društva od 2004. godine organizira tečajeve i radionice s ciljem upoznavanja s vještinama javnog zagovaranja te poticanja na suradnju i sudjelovanje u kampanjama. Kako bi se osiguralo priznavanje knjižnica kao *hubova* lokalnog razvoja i financiranje njihove programske aktivnosti, potrebno je da knjižničari prepoznaju na koje sve načine knjižnice doprinose ciljevima održivog razvoja te da nauče javno zagovarati i komunicirati s donositeljima odluka. IFLA vjeruje da povećanje pristupa informacijama i znanju te dostupnost informacijsko-komunikacijske tehnologije podržava razvoj društva i poboljšava život građana. Stoga je organizirala Međunarodni program javnog zagovaranja (IFLA International Advocacy Programme – IAP), osmišljen kao potpora javnim zagovaračima u promicanju uloge knjižnica u planiranju i provedbi UN-ove Agende 2030. za održivi razvoj.

Na panel-raspravi predstaviti će se IFLA-in program i iskustva sudjelovanja na regionalnoj radionici organiziranoj u Haagu za predstavnike europskih zemalja, kao i prijevod IFLA-ina dokumenta *Pristup i mogućnost za sve: kako knjižnice mogu doprinijeti ostvarivanju UN-ove Agende 2030.*, koji donosi teorijski osvrt na svaki od 17 strateških ciljeva održivog razvoja, podržan primjerima najbolje prakse iz knjižnica diljem svijeta. Ukazat će se na važnost strateškoga promišljanja javnog zagovaranja i zajedničkog utjecaja na donositelje odluka. Cilj je panel-rasprave da se knjižničari povežu i ojačaju suradnju na prepoznatim kvalitetnim programima, te time doprinesu prepoznavanju narodnih knjižnica kao ključnih partnera u postizanju ciljeva održivog razvoja.

Ključne riječi: javno zagovaranje, narodne knjižnice, UN Agenda 2030., održivi razvoj

Programski i organizacijski odbor

Programski odbor:

Boris Badurina

Frida Biščan

Milena Bon

Ljiljana Črnjar

Ivančica Đukec-Kero

Dubravka Đurić Nemeč

Dunja Marija Gabriel

Sofija Klarin Zadavec

Aleš Klemen

Irena Krmpotić

Urška Lobnikar Paunović

Organizacijski odbor:

Sandi Antonac

Mihael Bily

Frida Biščan

Ljiljana Črnjar

Dunja Marija Gabriel

Irena Krmpotić

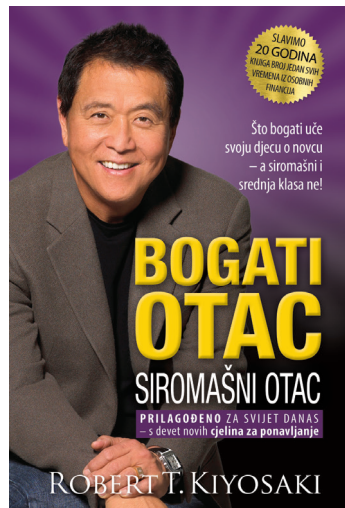
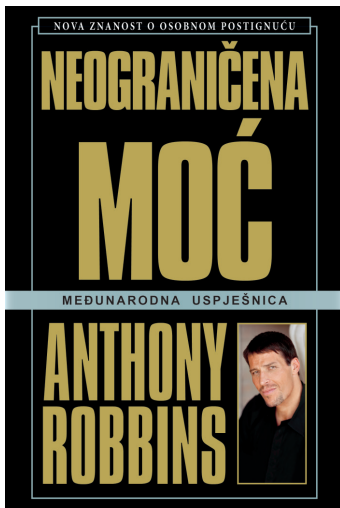
Nela Marasović

Ivana Sabljak

Dobriła Zvonarek

KATARINA ZRINSKI
d.o.o. VARAŽDIN

*25 godina pouzdan partner
knjižnica*

VIVA info d.o.o.
Nova cesta 46
Zagreb
Tel: (01) 4876127, 4876128
Fax: (01) 4876129
e-mail: info@vivainfo.hr
ivan.hunjadi@vivainfo.hr
kurelec@vivainfo.hr

Tvrtka **VIVA info** se potvrdila stvaranjem visoko sofisticiranog aplikacijskog softvera, a posebno se ističe programskim paketom za rad knjižnice koji čini mrežni informacijski sustav ZaKi, razvijen zajedničkim nastojanjima s Knjižnicama grada Zagreba.

Sa ponosom ističemo uvijek tehnološki osvježen i inovativan te prema knjižničarskoj struci aktualan, programski paket za rad knjižnice ZaKi koji kroz 10 osnovnih modula obuhvaća sve segmente knjižničnog poslovanja i svim umreženim knjižnicama osigurava izravan pristup, stvaranje i korištenje kontroliranih podataka iz jedinstvene baze podataka.

ZAKI uspješno koriste različite vrste knjižnica:

- narodne knjižnice
- školske knjižnice
- visokoškolske knjižnice
- specijalne knjižnice

Tvrtka **VIVA info** je i ovlaštenu distributer te serviser za Hrvatsku, sustava za zaštitu te upravljanje cirkulacijom knjižne građe renomiranog proizvođača **bibliotheca**.

Sustavi objedinjuju ili kombiniraju elektromagnetsku i RFID tehnologiju te uz spomenutu zaštitu i aktivnu kontrolu te upravljanje cirkulacijom knjižne građe, korisnicima omogućuju i samozaduživanje (razduživanje) te automatizaciju mnogih knjižničnih procesa čime se zaposlenici knjižnice oslobađaju svakodnevnih, dugotrajnih i repetitivnih radnji te dobivaju vrijeme kao vrijedan resurs za upravljanjem korisnijim knjižničnim procesima.

PRIMAT
LOGISTIKA

PRIMAT LOGISTIKA je hrvatska tvrtka koja se bavi od 1991 g. projektiranjem, proizvodnjom i montažom:

- knjižne i arhivske opreme (knjižni regali, pokretni i fiksni regali, ormari, vitrine, izvlačni okviri)
- skladišne opreme (skladišni regali, ormari, kutije, kolica)
- sigurnosne opreme (vatrootporni ormari i protuprovalni sefovi)
- opremanja objekata (izrada namještaja po mjeri i stolice / fotelje)

www.primatlogistika.hr

Tel:+385 1 55 51 255

Fax:+385 1 55 51 288

KNJIGE HRVATSKIH I STRANIH IZDAVAČA

BRILL

SWEET & MAXWELL

Sellier.

DOMINOVIĆ d.o.o.

Nakladnička i distributerska kuća

Trnjanska 54a, p.p. 555, HR-10001 Zagreb

Tel.: 01/61 15 949, faks: 01/61 14 240, e-mail: dominovic@dominovic.hr

ONLINE - www.knjizara-dominovic.hr – KNJIŽARA

Nakladnik

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Za nakladnika

Dr. sc. Tatijana Petrić

Uredile

Dunja Marija Gabriel

Dobriła Zvonarek

Lektura

Dobriła Zvonarek

Dagmar Lasić

Frida Bišćan

Grafičko oblikovanje i priprema

Marica Tomić

Tisak

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Mjesto i godina izdavanja

Zagreb, 2017.

Naklada

200

ISSN

1847-3881

Mudri korak za bolje sutra.

Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu osnovana je sa svrhom poticanja i podupiranja programa na polju razvoja knjižničarstva, podupiranja znanstvenih skupova, unapređivanja kulture i znanosti nagrađivanjem kvalitetnih radova.

**ZAKLADA
NACIONALNE I
SVEUČILIŠNE
KNJIŽNICE
U ZAGREBU**

Zaklada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
Zagreb, Hrvatske bratske zajednice 4
IBAN: HR0223400091110601984
OIB: 05239600666
T +385 1 616 41 29
F +385 1 616 42 85
zaklada@nsk.hr
zaklada.nsk.hr